

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 30 april 2015

MEDITATIE

De toekomstverwachting van Gods kinderen

Naar Gods eeuwige souvereiniteit is de mens een eeuwigheidsschepsel. De Heere schiep de mens naar Zijn beeld en naar Zijn gelijkenis. Met het beeld Gods versierd was de mens onsterfelijk en leefde in een volmaakte staat met God.

Hij diende God, niet omdat hij niet anders kon, maar omdat hij niet anders wilde. Met het beeld Gods versierd leefde hij in de onmiddellijke gemeenschap met God. De mens was daarin het pronkjuweel van Gods schepping. Door de Heere geformeerd uit het geschapen stof was hij door de bijzondere schenking van Gods Geest geworden tot een levende ziel. Gods handeling met de mens is souverain onderscheiden van de handelingen Gods met de andere schepselen.

Inhoud

- 1 De toekomstverwachting van Gods kinderen
- 2 Een dominee voor het vuurpeloton
- 3 Meelezen in Het Schatboek (18)
- 4 De leeuw heeft gebruld (2)
- 5 Even maar...
- 6 Bevrijd van de onderdrukker
- 7 Gemeenschap der heiligen (3)
- 8 Een bezoek aan de Synode van de Nigeria Reformed Church
- 9 De meester vertelt over de oorlog
- 10 De taal der bevinding (8)
- 11 Bekering en geloof (1)
- 12 Uit vroeger jaren
- 13 Boekennieuws
- 14 Kerknieuws
- 14 Berichten
- 15 Kerkdiensten

93e jaargang

Nr. 31

Hij zal den dood verslinden tot overwinning.

Jesaja 25:8

Hellenbroek schrijft in zijn vragenboekje het volgende: 'Heeft God nog een bijzonder bestuur omtrent de mens?' 'Ja, die regeert God verbondsgewijze'. De mens staat dus altijd in een relatie tot God. Nimmer kan gezegd worden dat de mens vrij is. God handelt met de mens krachtens de verbondsrelatie, maar dan moeten wij wel onderscheiden welke dat is. Immers, de mens is een gevallen mens. Krachtens de rechtvaardige toerekening van Adams bondsbreuk leeft hij nu in een staat des doods en is hij onderworpen aan de drievoudige dood. Deze is:

- a. de geestelijke dood (dit is het volkomen van God gescheiden zijn)
- b. de tijdelijke dood (dit is de scheiding van ziel en lichaam)
- c. de eeuwige dood (dit is de volvoering van Gods vonnis, in de volkomen scheiding van ziel en lichaam beide in de plaats van eeuwig ach en wee).

Zonder wederbarende, geschonken genade is dat onze staat voor de eeuwigheid. Hoe dat de mens ook denkt en welke theorieën hij ook ontwikkelt, hij leeft onder het strenge oordeel Gods. Door deze staat des doods ontbreekt alle ware kennis van God en Goddelijke zaken. Wil het wel met de mens zijn op weg naar de eeuwigheid, dan moet hij uit deze staat verlost worden. Er moet dus een staats-

verwisseling plaatshebben. Hij moet overgaan uit de staat des doods tot de staat des geestelijken levens (zo hebben onze oude theologen dit uitgedrukt). De Heere werkt dat souverain en persoonlijk uit in het hart van de gevonniste zondaar. Ook hier handelt de Heere met de mens verbondsgewijze. Immers van voor de grondlegging der wereld werd in Gods vrederaad gehandeld over de zaligheid van Gods keurlingen. In het genadeverbond van eeuwigheid, waarin God de Vader handelde namens het volle wezen Gods, werd de Zoon van God als het Hoofd van het genadeverbond verordineerd. Als Hoofd van het verbond representerde Hij al Gods uitverkorenen, die in Hem begrepen werden en dat zoals zij daar lagen in hun staat voor God.

Christus heeft in Zijn gewillige en vrijwillige, volkomen Borgstelling de Zijnen voor Zijn rekening genomen. Immers moesten de van eeuwigheid verkorenen verlost worden uit de staat des doods, zij moesten weer een recht ten leven verkrijgen en alzo in een verzoende staat met God hersteld worden. Als Jesaja nu schrijft: 'Hij zal de dood verslinden tot overwinning', wordt wat hierover geschreven staat bedoeld. In de tijd wordt dit in het hart door de Heilige Geest geleerd en toegepast. Wij spreken dan: in het hart wordt een eeuwigheidswerk verheerlijkt. Dat dit alles niet buiten de mens omgaat, kan een ieder duidelijk zijn. Al werkt de Heere dat zonder ons in ons! De wijze waarop de Heere de staatsverwisseling werkt, is souverain. Nimmer kan er een oorzaak bij het schepsel worden aangemerkt. De Heere doet dat op de tijd door Hem bepaald. Door de omstandigheden door Hem behaagd. Op de leeftijd door Hem verkoren. Misschien klinkt dit alles onbegrijpelijk. Toch, als u even wilt meedenken en het getuigenis uit Gods Woord er naast stelt, zal het wel duidelijk worden.

De tijd van Gods genadewerk in het hart is een souvereine tijd. Dat wil zeggen dat dit nimmer te berekenen is. Niemand kan de Heere voorrekenen. Hoevelen zullen met schrik aan

de weet komen dat hun rekening niet uitkomt. Velen hebben een wedergeboorte verondersteld. Velen hebben de wedergeboorte vastgesteld, berekend. Dan heeft men een conclusie gemaakt. Men deed zo, men leefde zo, men las zo en daarom heeft men zo genade ontvangen.

Maar... de Heere leert ons: 'De wind blaast, waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid, maar gij weet niet, vanwaar hij komt, en waar hij heengaat; alzo is een iegelijk die uit den Geest geboren is'. De Heere werkt op Zijn tijd, door Zijn Heilige Geest in het hart van de dode zondaar. Wel gebruikt de Heere menigmaal bijzondere omstandigheden, waardoor de staat voor de eeuwigheid wordt ontdekt. Bijvoorbeeld ernstige rampen, plotselinge sterfgevallen, ingrijpende familiegebeurtenissen, bijzondere zondstraffen. Denkt u dan maar aan Manasse in de kerker, de stokbewaarder in Filippi, de hoofdman over honderd, enz. Als een bijzondere daad van Gods soevereiniteit leert Gods Woord ons ook de leertijd waarop de Heere wil werken in het hart van een mensenkind. De leeftijds-grens bepalen wij niet, maar de Heere. De onderscheiden toebrengring wordt ons door de Heere duidelijk geleerd. Abraham was 70 jaar toen de Heere hem uit het Ur der Chaldeën deed trekken. Manasse was 40 jaar toen hij in de kerker te Babel tot God werd bekeerd. Samuël was van zijn kleuterjaren de Heere dienende. Timótheüs heeft van zijn kinderjaren af de Heere gevreesd. Het kind van Jeróbeam had wat goeds van de Heere in zijn jonge leven. Het kind van David was slechts enkele dagen oud, toen de Heere het naar de hemel nam.

Hoe onderscheiden de leeftijd ook is, al zijn de omstandigheden verschillend, voor hen allen is het genadewerk gelijk. Voor hen is het woord van de tekst van toepassing: 'De dood is verslonden tot overwinning'. Het eeuwigheidswerk in het hart, in de tijd, wordt voor de eeuwigheid toebereid. Ook daarin aanschouwen wij Gods soevereiniteit. Velen zijn tot hun dood toe doodbrakende gebleven. Anderen mochten opwassen in de kennis en de genade van Christus. Anderen mochten ervaren de vergevende kracht van het bloed. Sommigen ontvingen Christus als Borg uit de hand des Vaders. Enkelen werden verwaardigd door de verzegeling des Geestes van hun kinschap te mogen getuigen. Ook hier is het woord van Paulus tot onderwijs: 'Wie zijt gij, o mens, die tegen God antwoordt? Heeft de potten-

bakker geen macht om met het leem te doen wat Hem behaagt?' De ingang in de eeuwigheid geeft voor allen dezelfde erfenis. Komt in, gezegende Mijsn Vaders, beërf't het Koninkrijk wat voor u weggelegd is, van voor de grondlegging der wereld. De dood is verslonden tot overwinning!

De dood is door Christus' offerande teniet gedaan. Niet één penning van de mens telt mee. Alles is genade, eenzijdige genade, vrijkopende genade, geschonken genade. Wie roemt, roeme in de Heere. Dit neemt alle verheffing uit het hart weg. De beschouwing verheft en bedriegt zich. De beleving

werkt vernedering en zelfverfoeiing. Ruth heeft ervan getuigd: 'Dat gij omgezien hebt naar een vreemde'. Mefibóseth stamelt: 'Dat gij omgezien hebt naar een dode hond'. De hoofdman moest zeggen: 'Ik ben niet waard dat Gij onder mijn dak inkomt'. De ganse gemeente zal belijden: 'Gij hebt ons Gode gekocht met Uw bloed en daarom zijn wij voor de troon'.

*Gij hebt, o HEER,
in 't dood'lijkst tijdsgewricht
Mijn ziel gered,
mijn tranen willen drogen.*

Dirksland,

ds. P. Blok

Een dominee voor het vuurpeloton

De Tweede Wereldoorlog heeft ontzaglijk veel slachtoffers geëist, op allerlei manier. Velen vonden de dood voor het vuurpeloton. Onder hen was ook een predikant uit bevindelijk-gereformeerde kring. Ds. J. Kars (1903-1942) uit Kralingseveer werd als lid van de verzetsgroep 'Leeuwengarde' op 29 december 1942 met dertig anderen op de Leusderheide gefusilleerd.

Enkele uren daarvoor kregen ze de gelegenheid om een afscheidsbrief te schrijven aan degenen die hen lief en dierbaar waren. Aan zijn vrouw schreef ds. Kars onder meer: 'We moeten sterven, is verschrikkelijk. Om 2 uur zal ik voor God staan. Mijn lieve kind je weet het niet als dit alles geschied zal zijn en ik reeds rust in het stille graf. Ik neem afscheid van je. Er is een preek: 'Het jaar der vrijlating nadert', laat die in je bezit komende, bewaard blijven. Jouw erfstuk van mij. Daarin ligt mijn gehele ziel. Mijn schat, ik hoop je eens weer te zien aan den troon der genade.' Ook van zijn drie kinderen nam hij op ontroerende wijze afscheid. 'God geve Hem te dienen in je jeugd.'

Over ds. J. Kars is recent een boek verschenen onder de titel *Een dominee voor het vuurpeloton*. In de loop der jaren is er regelmatig iets over ds. Kars geschreven. Er bleek echter nog veel waardevol materiaal te zijn, dat nooit

is gepubliceerd. Een kleinzoon van de predikant bewaart met grote zorgvuldigheid brieven van zijn opa, die hij uit de gevangnissen in Scheveningen en Utrecht en uit Kamp Amersfoort aan het thuisfront schreef. Juist deze brieven geven een indrukwekkend beeld van de situatie in de verschillende verblijfplaatsen. Maar dat niet alleen. Vooral komt daaruit ook naar voren hoe het verblijf in de gevangenis voor ds. Kars persoonlijk en voor medegevangenen tot zegen is geweest.

Jan Kars was afkomstig uit Schoonhoven. Zijn ouders vreesden de Heere. Vader Kars stierf toen Jan nog geen vier jaar oud was. Met veel respect schrijft hij steeds over zijn moeder, die alleen kwam te staan voor de opvoeding van zes kinderen. Het gezin behoorde aanvankelijk tot de Gereformeerde Kerk. Moeder Kars had echter grote moeite met de verbondsmatige prediking die daar steeds meer terrein won. In haar woning kwamen Gods kinderen in gezelschappen samen. Zoon Jan sloot zich aan bij de Nederlandse Hervormde Kerk te Schoonhoven en was actief voor de plaatselijke afdeling van de Gereformeerde Bond. Hij ging studeren voor de akte godsdienstonderwijzer, die hij in 1927 behaalde. Als godsdienstonderwijzer vestigde hij zich in Brandwijk, in 1933 vertrok hij naar Capelle aan den IJssel-West. Hij

preekte echter in de loop der jaren ook in tal van andere plaatsen, vooral ook in Puttershoek. In november 1940 voegde Kars zich met de evangelisatie die hij diende bij de Nederduits Gereformeerde Gemeenten. Hij werd toen door ds. Joh. van Welzen uit Gouda tot predikant bevestigd. Vanwege zijn schriftuurlijk-bevindelijke prediking was voorganger Kars geliefd. Zijn manier van optreden zorgde echter ook voor diverse conflicten in de plaatsen waar hij werkzaam was. 'Kars werd groot', schreef hij later, nadat hij in de gevangenis als een schuldige onder God terecht was gekomen. In cel 568 in het Oranjehotel van Scheveningen bleef er van ds. Kars niets meer over. Als een verloren zondaar mocht hij buigen onder Gods recht. De Heere ontfermde Zich echter in Christus over de 'onwaardigste'. Aan zijn vrouw schreef hij later: 'Lieve kind, het heerlijke is nu, dat Hij in een beestenstal van mijn hart wilde afdalen en wonen. In geen paleis, maar vuile stal.

In cel 568 in het Oranjehotel van Scheveningen bleef er van ds. Kars niets meer over. Als een verloren zondaar mocht hij buigen onder Gods recht.

Dat is zeer groot.'... 'Wat nu kome en hoe het kome, ons leven is geborgen in Christus, voor God. Ik heb veel geleerd. Er is veel strijds gestreden, maar de uitkomst is en was heerlijk.' Ook in de gevangenis zette ds. Kars zijn werk voort. In het Oranjehotel preekte hij iedere avond en 's zondags twee keer. Door de ventilatieroosters was zijn stem cellen ver te horen. Ook in Kamp Amersfoort droeg hij in het geheim Gods Woord uit. Dit bleef niet ongezegd. De eeuwigheid zal openbaren wat de uiteindelijke vrucht is geweest. Uit brieven van medegevangenen, die vaak een socialistische of communistische achtergrond hadden, blijkt dat Gods Woord voor hen zeggingskracht had gekregen. Zelf schreef ds. Kars dat er 'eeuwigheidsbanden' zijn gelegd

v. A.

Mede n.a.v. B. Hooghwerff, een dominee voor het vuurpeloton, uit het leven van ds. J. Kars (1903-1942), uitgave van Den Hertog Houten, 189 pagina's, ISBN 978 90 331 2684 0, € 18,50

MEELEZEN IN HET SCHATBOEK

Zondag 15:
Het lijden van Christus

18

Dit lijden van de Zaligmaker wordt uitgedrukt in het artikel *Die geleden heeft onder Pontius Pilatus, is gekruisigd, gestorven en begraven, nedergedaald ter helle.*

In deze Zondag wordt verklaard: Het woordje *geleden*, in vraag 37.

Waarom Hij *onder Pontius Pilatus* geleden heeft, in vraag 38; en waarom Hij *gekrusigd is*, in vraag 39.

We laten u de hoofdlijnen meelesen uit de Tafel van deze Zondag over het woordje *geleden*. [pag. 519 e.v.]

Geleden

'Het lijden van Christus wordt in de Artikelen des geloofs in het algemeen uitgedrukt met het woordje *geleden*.

Wat Christus geleden heeft. Daarvan wordt hier geleerd dat Hij *de toorn Gods tegen de zonde des gansen menselijken geslachts gedragen heeft*. Met deze woorden wordt aangewezen:

De *straf* die Hij geleden heeft. Hiervan wordt gezegd dat Hij *de toorn Gods tegen de zonde gedragen heeft*, en moet men weten:

De toorn Gods

Wat *de toorn Gods* tegen de zonde is.

Toorn in de mens is een haastige verandering en heftige aandoening van het gemoed, waardoor hij bewogen en aangedreven wordt om het onrecht of kwaad dat hemzelf of anderen aangedaan wordt, te weren of te wreken.

Onder de toorn Gods tegen de zonde wordt verstaan:

- Het mishagen dat God aan de zonde heeft, en een voornemen of wil om de zonden rechtvaardig te straffen (Rom. 1:18).
- Het betonen van dit mishagen en een uitvoering van dit voornemen, namelijk de straf zelf, die God de mensen vanwege de zonden toezendt (Matth. 3:7).

Hier betekent de toorn Gods de straf die God, naar Zijn rechtvaardig oordeel, de mensen vanwege de zonden toezendt, en die zij door hun zonden verdiend hebben. Deze straf is tijdelijk of eeuwig. De mens heeft verdiend om beide straffen aan lichaam en ziel te lijden, omdat lichaam en ziel gezondigd hebben (zie Zondag 4, vraag 10).

Hoe zwaar

Hoe zwaar de straf is, want er staat: Hij heeft *de toorn Gods* gedragen.

Hij heeft niet alleen geleden vanwege onze zonden, maar Hij heeft in dit lijden gevoeld dat God als een toornende Rechter tegen Hem was. Hoe zwaar en ondraaglijk Gods toorn tegen de zonden van de mensen is, kan enigszins verstaan worden als deze wordt vergeleken bij een brandend en verterend vuur (Deut. 4:24; 32:22).

Hij heeft de toorn Gods, namelijk de straf, gedragen *voor de zonden des gansen menselijken geslachts*.

Hij heeft de straf niet voor één zonde alleen geleden, maar voor alle zonden die zoveel ontelbaar duizenden gelovigen en uitverkorenen door de gehele wereld van alle tijden, plaatsen en naties gedaan hebben en nog doen zullen.

Hoe zwaar de straf geweest is, die Christus geleden heeft, kan dus daaruit afgeleid worden dat Hij de schuld van zoveel ontelbare duizenden mensen betaalde, en de straf leed die zij allemaal en ieder voor zich met al hun vele zonden verdiend hadden.'

Wie kent de sterkte Uws toorns, en Uw verbolgenheid naar dat Gij te vrezen zijt? Leer ons alzo onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekommen.

Is het gebed van Mozes ook ons gebed?

Uit: Zondag 15; HET SCHATBOEK, Z. Ursinus, deel1; Gebr. Koster, Barneveld 2013

De leeuw heeft gebruld

Door het manhaftig verzet van de Nederlandse soldaten wist Duitsland ons land in mei 1940 niet zo snel onder de voet te lopen als het gedacht en berekend had. Daarom besloot Hitler tot een terreurbombardement op de Rotterdamse binnenstad. Er werden 32 kerken en 69 scholen verwoest. De drie kerken en vier scholen van de Gereformeerde Gemeenten bleven onbeschadigd.

Opperbevelhebber Winkelman zag zich gedwongen de wapens neer te leggen: 'Duitsland heeft hedenmiddag Rotterdam gebombardeerd, terwijl Utrecht met vernietiging wordt bedreigd. Ik meen derhalve ter sparing van de burgerbevolking en ter voorkoming van verder bloedvergieten gerechtigd te zijn aan de troepen onder Uw bevelen het bevel te geven onzerzijds de strijd te staken.'

Ds. Lamain zocht zich een weg tussen de rokende puinhopen door, naar de Westersingel. Daar ontmoette hij ds. Kersten, gezond en wel. Ontroerd zeiden de predikanten tegen elkaar: 'Leef je ook nog?'

In Zeeland ging de strijd nog even door, totdat op 17 mei ook een deel van de Middelburgse binnenstad werd verwoest. Ook hier bleven kerk en school gespaard, al was de stadsbrand de kerk aan de Segeersstraat dicht genaderd. Asbestplaten beschermden het bedehuis middellijkerwijs tegen

het vuur in het gebouw ernaast.

In Rotterdam-Centrum en Middelburg kwamen enkele gemeenteleden tijdens de aanvallen om het leven. Andere gemeenten betreurden jonge soldaten die waren gesneuveld.

Waarschuwing veracht

De Saambinder van 9 mei lag gereed voor verzending toen het oorlogsgeweld losbarstte. De oplage was niet vernietigd: de drukkerij was tijdens het bombardement gespaard gebleven. De nummers van 16 en 23 mei verschenen niet. Toen het dagelijks leven weer wat genormaliseerd was, kon De Saambinder van 30 mei persklaar worden gemaakt. Ds. Kersten opende met een meditatie over Amos 3:8: 'De leeuw heeft gebruld; wie zou niet vrezen? De Heere HEERE heeft gesproken; wie zou niet profeteren?'

De meditaties telden in die tijd vaak meerdere afleveringen. Ds. Kersten wees op 'de allersnelste omwenteling' die had plaatsgehad. Nederland had niet willen luisteren naar waarschuwend stemmen die hadden geklonken. 'Met minachting werd zelfs ieder begroet die, wijzend op de toenemende zonden des volks en op de verharding onder de oordelen Gods, sprak van de roede die ons treffen moest.'

In hetzelfde nummer schreef ds. Kersten dat ds. M. Heikoop hem - waarschijnlijk vóór 10 mei - een collecte voor de Theologische School had

gebracht: soldaten hadden gecollecteerd tijdens de leediensten die ze wekelijks hielden. Ook na het uitbreken van de oorlog was er nog geld binnengekomen, 'niettegenstaande de zware slagen die zeer velen onzer mensen getroffen hebben'.

De Heere had voor de school gezorgd, schreef de predikant: de pastorie aan de Westersingel waar de lessen werden gegeven, was gespaard gebleven, al kwam het gevaar dichtbij: 'Toen de straten tot in de nabijheid van onze woning in vuur en vlam werden gezet en zelfs ziekenhuizen in puin werden geworpen, ons huis op zijn fundamenten schudde, en de vloer onder onze voeten golfde, toen werd ik verwaardigd onder Gods recht te buigen en Zijn majesteit in de oordelen te aanbidden. (...) Gods genade verneert en die vernedering schonk mij rust en deed mijn huisgenoten tot kalmte brengen.'

Predikanten beraadslagen

Nederland moest verder onder het Duitse juk. Via De Saambinder maakte ds. Kersten zijn gedachten over de voortgang van het kerkelijk leven kenbaar: 'Dinsdag 25 en woensdag 26 juni zijn bestemd voor de examens aan de Theologische School. Zo de toestand zich enigszins herstellen mag, zullen deze doorgang moeten hebben. Misschien is het mogelijk dat tegen die tijd al de leraars worden opgeroepen. Het zal wel uiterst moeilijk vallen de predikantenconferentie te houden, omdat dan vele leraren drie achtereenvolgende dagen van huis moeten. Vooral in deze tijd kan dit bezwaarlijk zijn. Als dit zo is, dan zou ik voorstellen dat al de leraren dinsdagmiddags te twee uur, nadat des morgens verkort examen zal gehouden zijn, te Rotterdam samenkomen om de toestand te bespreken. Dan zou meteen ook de mogelijkheid onder het oog kunnen gezien worden van het houden der Synode. Dit zijn slechts gedachten van mij. Ik verzoek dan ook bij dezen aan de curatoren der school mij hun gedachten per omgaande te melden.'

De ontwikkelingen gingen echter snel; op dezelfde pagina stond al het bericht dat de predikantensamenkomst op 26 juni verviel. Deze werd al op 31 mei gehouden. De Generale Synode werd een jaar uitgesteld. Roevende kerk Middelburg had ook wel even iets anders aan zijn hoofd.

De predikanten benoemden ds. G.H. Kersten, ds. A. van Stuijvenberg en ds. A. Verhagen in een commissie tot

In Rotterdam-Centrum en Middelburg kwamen enkele gemeenteleden tijdens de aanvallen om het leven.

hulp aan oorlogsslachtoffers en verwoeste kerken. Het was het begin van het huidige Deputaatschap tot Hulpverlening in Bijzondere Noden (het bestaat dus 75 jaar, al was het de eerste 20 jaar slechts incidenteel actief). De kerkenraden kregen een brief met het verzoek om te collecteren. Over Rotterdam schreef ds. Kersten: 'Er zijn tal van mensen die uit hun woningen moesten vluchten, zonder dat ze iets konden meenemen. Zij hebben niets dan de kleren die zij aanhadden; en dat waren dan nog niet hun beste kleren. Geen bed; geen verschoning; geen stoel om te zitten; ... niets... hebben zij.

In Rotterdam zijn toen direct enkele diakenen aangewezen, die vanwege het vele werk dat haastig moest worden afgedaan, bijgestaan werden door een paar leden der gemeente en

door personeel van de Armenraad dat goedwillig werd beschikbaar gesteld. Lijsten werden gereed gemaakt, de getroffen leden opgeroepen en één voor één opgave gevraagd. Een bedrag van f 10.000 is beschikbaar gesteld. Daarenboven konden de diakenen nog 100 paar herenschoenen kopen en zijn in leer gebonden Bijbels gegeven.'

De giften stroomden binnen. Ze werden in twee categorieën verantwoord: 'A. Algemeen' en 'B. Bijzonder (voor Rotterdam)'. Ook de Amerikaanse gemeenten wilden bijdragen, maar konden geen geld naar Nederland sturen.

Gulle gaven

De commissie ontving ruim 36.000 gulden en hielp daarmee 152 gemeentelieden: 86 in Rotterdam, 21 in Yerseke, 16 in Scherpenzeel, 9 in Veenendaal, 8 in Middelburg, 7 in Rhenen,

2 in Alblasterdam, 1 in Amerongen en 1 in Rilland.

In De Saambinder verantwoordde ds. Kersten de gulle gaven: "Bij vernieuwing werden ontvangen meubelen van Scheveningen en Dinteloord; klederen uit Haarlem; een kist linnen-good uit Kampen. De gevers kunnen zich nauwelijks de waardering indenken van hen die met deze in zeer goede staat zijnde goederen verblijd werden.'

Ondertussen was Nederland een door vreemdelingen bezet land. Een strijd van vijf dagen was het begin van een lijdensweg van vijf jaar. De oorlog greep diep in, ook in het kerkelijk leven.

(slot)

Scherpenzeel,

L. Vogelaar

Even maar...

Ja zeggen en ...doen?

Misschien heb je met Pasen wel belijdenis gedaan. Of al in een vorig jaar. Het kan ook zijn, dat je er nog niet aan toe bent. Of misschien wacht het moment nog, dat je vóór in de kerk staat en als jongvolwassene je ja-woord uitspreekt voor Gods aangezicht. Dat allereerst. Maar ook in het midden van de gemeente en onder de verantwoordelijkheid van de ambten. Belijdenis doen is eigenlijk 'er een eed op doen'.

Wanneer je in de samenleving een eed aflegt, dan steek je je rechterwijsvinger en middelvinger omhoog, wijzend naar de hemel en spreek je de woorden uit: 'zo waarlijk helpe mij God almachtig'. Wezenlijk komt het ja-woord bij de belijdenis op hetzelfde neer. Ook al blijft dat gebaar achterwege. Omdat we de (belijdenis)dienst toch begonnen zijn met: 'onze hulp is in de Naam des Heeren Die hemel en aarde gemaakt heeft'. Alles wat daarna in deze dienst gebeurt staat onder de aanroeping van de naam van God almachtig. Ook je aarzelend of vrijmoedig ja-woord. Vandaar: voor Gods aangezicht,

de Heere als Getuige aanroepen, dat je het meent. De Almachtige om Zijn genade en hulp vragen. De Rechtvaardige eigenlijk uitdagen, dat Hij je mag straffen als je het niet meent. Wanneer je onverhoopt meined zou plegen, dan mag de Almachtige en de Rechtvaardige Zijn wraak in je leven tonen. En dat zal Hij doen. Best aangrijpend! Je staat dus onder ede. Je staat niet meer vrijblijvend ten opzichte van de Heere en Zijn dienst. Je belooft immers om je (voortdurend) te binden aan Gods Woord. In leer en leven.

Vandaar de vraag: heb je dit gevoeld toen je daar stond? Hoe was het in je hart? Op welke manier zette je daarna je leven voort in de weerbarstige praktijk van alle dag. In de kille, heidense samenleving waarin je vaak alleen moet staan. Neen hoor, nooit alleen. Want de Almachtige is ook de Overalteenwoordige, en ook de Alziende en Ontfermer en Helper. Dat zijn toch Zijn namen? Bij deze namen heb je toch gezworen? Die heb je toch als Getuige en Helper aangeroepen? 'Onze hulp is in de Naam...' Hij is precies zoals Hij heet. Zo heeft Hij

Zich aan jou van jongs af aan bekendgemaakt. Zo is Zijn naam op je voorhoofd aangebracht. Zo is Zijn naam aan jouw (doop)naam verbonden. Zo leef je voortdurend bij Zijn Woord en bekendmaking van Wie Hij is en hoe Hij werkt. Daarom sta je er niet alleen voor. Daarom hoef jij niet iets waar te maken, want 'waar' zijn we van onszelf niet. Maar daarom vragen we met en voor jou, of de Heere 'Zijn waarheid nimmer zal krenken, maar eeuwig Zijn verbond gedenken'. Zijn onbegrijpelijke verbintenis om te werken en te bekeren zolang het zonlicht schijnt en het nageslacht ten licht mag wezen.

Het was een uniek moment, daar vóór in de kerk. Waarvan te hopen is dat je er nooit meer los van komt. Maar elke keer word je daarna weer geroepen te belijden voor Gods aangezicht: in je woorden en daden, in spreken en zwijgen, in je doen en laten, in het verborgen en in het openbaar, in kijken en luisteren. Houd daarom toch de HEERE je eed!

v. A.

Bevrijd van de onderdrukker

Lisse, 8 december 1945

Geliefde vrienden,

Uw brief van 12 oktober is door ons met alle waardering ontvangen; ja meer, ze heeft ons hart geraakt. Veel, heel veel heeft ons land moeten lijden in de oorlogsjaren. We zijn niet bij machte de ellende te beschrijven die onze natie heeft doorgemaakt. Maar de Heere heeft ons in Zijn genade willen bevrijden van de wrede onderdrukker. En wat heeft ons volk nu met deze weldaden gedaan? Helaas, ons volk gaat maar door met het weerstaan van de Heere en met het schenden van Zijn Woord en dag. Het is als in de dagen van Jesaja: 'Laat ons eten en drinken, want morgen zullen wij sterven' (Jes. 22:13).

Men doet dat zelfs op een godsdienstige wijze. We vrezen dat de Heere zal komen met nog grotere oordelen. Het is maar zelden dat we horen van iemand die waarachtig treurt over zijn zonden. Toch is er in ons land nog een klein overblijfsel dat onderwezen is door de genade des Heeren, dat weet helwaardig te zijn, maar dat nochtans mag hopen op de zaligheid in Jezus Christus. En hoewel zij veracht zijn in de wereld, toch geloven we dat de Heere om hunnentwil ons nog niet heeft overgegeven aan de totale verwoesting.

We lezen dikwijls in de geschriften

van Philpot. Een paar weken geleden moest ds. A. Verhagen (onze predikant) elders voorgaan. Een van onze ouderlingen las toen een preek van Philpot over 2 Timotheüs 1:7: 'Want God heeft ons niet gegeven een geest der vreesachtigheid, maar der kracht en der liefde en der gematigdheid'. Afgelopen zondag preekte onze dominee over Hebreëen 2:11: 'Want èn Hij Die heiligt, èn zij die geheiligd worden, zijn allen uit één; om welke oorzaak Hij Zich niet schaamt hen broeders te noemen'. Hij zei dat in de grond der zaak alle heiligen één zijn in de Heere, dat zij dezelfde taal spreken, enz. Na afloop van de preek is uw brief voorgelezen. De gemeente heeft er met grote aandacht naar geluisterd. We zijn heel dankbaar voor datgene wat het Britse volk voor ons land heeft gedaan. Groot-Britannië heeft alles daarvoor willen opofferen. We zijn ook zeer dankbaar dat onze koningin gedurende de oorlogsjaren met alle hartelijk welkom is geheten in jullie land. Met erkentelijkheid denken we aan de keren dat vliegtuigen ons voedsel kwamen brengen. Zij waren als de raven van Elia. Ja, de God van Elia leeft nog. In andere landen zaaiden de vliegtuigen dood en verderf; hier brachten zij leven en voedsel.

Inmiddels hebben we kleding ontvangen van onze lieve vrienden in Engeland. We voelen ons beschaamd dat de Heere ons nog zoveel goeds schenkt. Met de dichter moeten we wel zeggen:

'Wat zullen wij de HEERE vergelden voor al Zijn weldaden, aan ons bewezen?' (Ps. 116). Hem komt in de eerste plaats alle eer toe. Hij was het die uw harten heeft geneigd om deze offers te brengen. Moge de Heere u zegenen met 'de dauw des hemels en de vettigheden der aarde, en menigte van tarwe en most' (Deut. 27:28). Ja, 'de God des vredes Zelf heilige u geheel en al; en uw geheel oprechte geest en ziel en lichaam worde onberispelijk bewaard in de toekomst van onze Heere Jezus Christus' (1 Thess. 5:23).

Lieve vrienden, we zijn erg dankbaar. Graag zouden we iets terugdoen om daarmee onze dankbaarheid te bewijzen; maar wat kunnen we doen? We danken allen hartelijk die iets hebben afgestaan. Dat geldt met name de zondagschool en de vrouwenvereniging "Dorkas" van de gemeente aan de Gower Street. We willen ook die oude pelgrim dankzeggen en hem toewensen wat de dichter schrijft in Psalm 92: 'In de grijze ouderdom zullen zij nog vruchten dragen; zij zullen vet en groen zijn'.

Wij besluiten onze brief met de zegenbede uit Hebreëen 13:20 en 21: 'De God nu des vredes, Die den groten Herder der schapen door het bloed des eeuwigen testaments uit de doden heeft wedergebracht, namelijk onzen Heere Jezus Christus, Die volmake u in alle goed werk, opdat gij Zijn wil moogt doen, werkende in u hetgeen voor Hem welbehagelijk is door Jezus Christus, Denwelken zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen'.

Uw geliefde vrienden, die u oprecht toegenegen zijn in het Evangelie, ds. A. Verhagen en diakenen R.C. Segers, K. Slootweg, J. van de Spek, G. Tromp en W. Vos.

De Heere heeft ons in Zijn genade willen bevrijden van de wrede onderdrukker. Wat heeft ons volk nu met deze weldaden gedaan?

Gemeenschap der heiligen

Een roeping tegenover elkaar

De gemeenschap der heiligen wil ook zeggen dat Gods kinderen een roeping hebben tegenover elkaar. Ze hebben de roeping hun gaven tot nut en tot zaligheid van de andere lidmaten gewillig en met vreugde aan te wenden (Zondag 21).

Ze hebben de roeping elkaar te onderwijzen en te vermanen en te vertroosten. De roeping te wenen met de wenenden en verblijd te zijn met de blijden. De roeping hun licht te laten schijnen opdat anderen hun goede werken mogen zien en de Vader in de hemelen verheerlijken (Matth. 5:16; Ef. 2:10).

Als we op die heiligen letten, wat een verscheidenheid van gaven heeft de Heere hen geschonken. De één heeft tien talenten en de ander maar één talent. Laten we elkaar daarom niet verachten. Het gevaar is dat we dat ene geschonken talent gaan begraven omdat we veel meer talenten bij anderen zien. Nee, ieder is geroepen zijn gaven te gebruiken, daarmee te woe-keren, op de plaats waar de Heere ons stelde. In eigen kracht is dat onmogelijk. Het kan alleen vanuit de gemeenschap met Christus, zodat de levenssappen vloeien uit Hem. Alleen dan zullen er vruchten gedragen kunnen worden. Niet dat we het er zelf dan voor kunnen houden en onszelf op de borst kunnen slaan omdat we zoveel gaven en talenten bij onszelf menen te kunnen waarnemen. Dan worden we onuitstaanbare mensen.

Wie zijn vaak nog het vruchtbaarst? Die het lampje op hun rug dragen. Die komen op uit de ootmoed. Zelf zien ze het niet, maar anderen wel. Zonder het er zelf voor te kunnen houden, mogen zij anderen tot een hand en een voet zijn en de liefelijke geur van Christus verspreiden. Dan wordt er iets waar van het Schriftwoord: 'Draagt elkanders lasten en vervult alzo de wet van Christus' (Gal. 6:2). Dan zal er iets van het gevoelen in ons zijn, dat ook in Christus Jezus was (Filipp. 2:5).

Eén lichaam

Paulus gebruikt het bekende beeld

van een lichaam. 'Want gelijk wij in één lichaam vele leden hebben, en de leden allen niet dezelfde werking hebben; also zijn wij velen één lichaam in Christus, maar elkeen zijn wij elkanders leden' (Rom.12:4-5). De oren, de ogen, de mond, de handen en de voeten, en zo kunnen we doorgaan, het zijn allemaal lichaamsdelen, die elkaar nodig hebben. Ieder van die lichaamsdelen heeft een eigen functie. Zo vormt het lichaam een harmonische eenheid.

Zo is het nu ook met Gods kinderen als het lichaam van Christus. Bij alle verschil in gaven en talenten hebben Gods kinderen elkaar nodig, vullen ze elkaar aan. Dat is de gemeenschap der heiligen in de praktijk van het leven. Het is een dienen van elkaar vanuit Christus met de gaven, die de Heere ons geschonken heeft. Dat is tot opbouw van de gemeente Gods. De gemeenschap der heiligen is een groot goed. Hoe dichter bij de Koning, hoe dichter bij elkaar. Waarom is er tussen kinderen van God zoveel verwijdering? Is het niet omdat ze zo ver bij de Koning vandaan leven? Gemeenschap der heiligen is elkaars lasten dragen. Gebeurt dat nog? Als één lid lijdt, lijden dan de andere leden mee? Liggen dan de andere leden op hun knieën? Dragen we elkaars noden voor Gods Aangezicht? Van daaruit kan de gemeenschap der heiligen werkelijkheid worden in het leven van elke dag.

Een wonderlijke eenheid

De gemeenschap der heiligen is een elkaar ontmoeten in de Heere. Dan valt alles weleens weg. Dan vallen zelfs kerkmuren weg. Dan wordt die wonderlijke eenheid beleefd in Christus. Dan smelten de harten ineen. Dan zijn het zoete banden, die mij binden aan des Heeren lieve volk. Dan spreekt dat volk dezelfde taal. Dan is het: 'Komt luistert toe, gij Godgezinden...', hoort wat mij God deed ondervinden'.

Dat zijn goede gezelschappen waar de Koning in het middelpunt staat en de Geest van Christus de leiding heeft. De gemeenschap der heiligen

wordt dan ook gedragen door de liefde. Het is een dienen van elkaar door de liefde.

Is het niet een teken van de eindtijd, dat de liefde van velen gaat verkouden? Begint ook hier het oordeel niet van het huis Gods? Mocht de Geest des Heeren de hof van de Kerk nog eens doorwaaien zoals we lezen in Hooglied 4:16, dan zouden de sperrijen uitspruiten van geloof, hoop en liefde. 'Doch de meeste van die is de liefde' (1 Kor. 13:13). Johannes, de apostel der liefde, schrijft het: 'En dit gebod hebben wij van Hem, namelijk dat die God liefheeft, ook zijn broeder liefhebbe' (1 Joh. 4:21).

Hoe groot is de liefde waarmee Christus Zijn volk heeft liefgehad. Zijn we dan niet schuldig elkaar lief te hebben? Het was de laatste boodschap van de oude Johannes aan de gemeente van Efeze: 'Kinderkens, hebt elkander hartelijk lief'. Waar liefde woont, gebiedt de Heere Zijn zegen. Hier blijft de gemeenschap der heiligen zo onvolkomen. Hier schuift het eigen ik er steeds weer tussen. Maar wat zal het dan straks zijn als de gemeenschap der heiligen volkomen zal zijn. Dan zal Juda Efraïm niet meer benauwen, maar dan zal God zijn alles in allen. Zal dat ons deel zijn? Laat er dan geen rust zijn buiten Christus. Als Hij ons Hoofd geworden is, dan behoren wij bij het lichaam, dat eeuwig de Drie-enige zal grootmaken.

(slot)

Zeist, ds. J.J. van Eckeveld

Gods kinderen hebben de roeping hun licht te laten schijnen opdat anderen hun goede werken mogen zien en de Vader in de hemelen verheerlijken.

Een bezoek aan de Synode van de Nigeria Reformed Church

Namens het Deputaatschap Buitenlandse Kerken en de Zending Gereformeerde Gemeenten hebben ds. A.B. van der Heiden en ondergetekende de Synode van de Nigeria Reformed Church bezocht van maandag 6 tot en met maandag 13 april jl. We mogen terugzien op een goed verblijf waarbij de onderlinge band mocht worden verstevigd.

De Nigeria Reformed Church is een zelfstandige kerk, die ontstaan is als vrucht op het zendingswerk, begonnen in 1974. In 1988 vond de instuivering plaats van vier gemeenten en de bevestiging van twee predikanten, twee pastors, 60 evangelisten en vijf classes en wordt verder op meer dan 100 plaatsen het Woord van God gepredikt (preekplaatsen). Het is een volwassen zusterkerk geworden, waarmee wij als Gereformeerde gemeenten een zgn. correspondentieband onderhouden. Eens per twee jaar worden afgevaardigden gezonden naar de synode aldaar en om de drie jaar proberen de Nigeriaanse broeders onze generale synode te bezoeken. Helaas werden in 2013 geen visa afgegeven, maar hopelijk zullen deze voor de synode in 2016 wel worden verleend.

De vliegreis van Amsterdam naar Lagos is 6,5 uur. We kwamen daar 's avonds aan en de volgende morgen zijn we met een binnenlandse vlucht van één uur naar Enugu gegaan, een stad in het zuiden van Nigeria. Gelukkig zijn terroristische groeperingen, zoals de beruchte Boko Haram, in dit gebied niet actief en konden we veilig onze bestemming bereiken. Van Enugu is het twee uur rijden in de auto naar Abakaliki, de hoofdstad van het Izi gebied. Dan is het nog een uur rijden dieper de 'bush' in en kom je eindelijk in het gebied waar de zending indertijd begonnen is, namelijk in het dorp Onuenyim Agbaja. Ons guesthouse (=gastenverblijf) was heel eenvoudig en soms moesten we ons een beetje behelpen! Zending lijkt soms een beetje op een 'survival' tocht (d.w.z. je wordt ergens 'gedropt'

en je moet maar zien te overleven). Er is ook geen enkele blanke meer op het (voormalige) zendingsveld. Nooit eerder kwamen deputaten op bezoek zonder blanke zendelingen. In dit opzicht hebben deputaten geschiedenis geschreven!

De Heere gaat door met Zijn kerkvergaderend werk. Het is bemoedigend om te zien dat de Heere voor Zijn kerk zorgt ook in Nigeria. Christus zal loon hebben op Zijn arbeid en Hij heeft gezegd: Ik ben met ulieden, tot aan de voleinding der wereld!

Daar zit je dan in de bush! Ver van de moderne wereld, dus dat betekent geen luxe zoals we dat gewend zijn, bijv. stromend water, geen electriciteit, slechte telefoon en internetverbinding. Wel is er een generator, die stroom levert van 17.00 uur tot 22.00

uur. Toch is er vergeleken bij de jaren '80 al veel veranderd, er is ontwikkeling, zeker wat betreft de huizenbouw. Woonde de meerderheid vroeger in hutten, daarvoor komen steeds meer stenen huizen in de plaats.

Voorafgaande aan de synodevergadering was er, net als in Nederland, een zgn. bidstond. Deze werd gehouden in een klein kerkje in Obakota (Benue State) ver weg van ons guesthouse. Eerst een half uur met de auto en dan nog 20 minuten achterop de motor. U had ons als deputaten eens moeten zien. De weg ging over houten bruggen (met scheve planken), we hielden soms ons hart vast. Gelukkig zijn er geen ongelukken gebeurd. Bij de kerk aangekomen was er een hartelijke ontvangst en in vele gevallen een weerzien van broeders, die ik nog ken van vorige bezoeken. Het kerkje zat helemaal vol. Ds. Uch. Ogayi preekte over 1 Korinthe 1 waar Paulus spreekt over het roemen in de Heere. Korinthe was een goddeloze havenstad. Maar God had de wonderen van Zijn genade verheerlijkt. Ziende op onze afkomst is er geen reden om in onszelf te roemen. Die roemt, roeme in de Heere!

De volgende dag bij de opening van de Synode mediteerde ds. J. Ebeke vanuit 2 Petrus 3:18 over de opwas in de genade. Niet groeien in eigen kracht maar in de kennis van Christus. Uitwending is er sprake van een groeiend aantal kerken en leden, maar is er ook geestelijke groei? Zijn we op onszelf gericht of op de eer van God? Het was een gepast openingswoord dat beslag legde op de vergadering.

Het is bemoedigend om te zien dat de Heere voor Zijn kerk zorgt, ook in Nigeria.

Drie dagen hebben we van 10.00-21.00 uur de synode bijgewoond. Voor eten en drinken werd gezorgd. De vergadering is grotendeels in de Izi taal, dus dat versta je niet. Er was wel een vertaler in het Engels en dat is geen probleem. Aan het begin heb ik de vergadering in het Engels toegesproken en de groeten overgebracht. Ook hebben we soms advies gegeven in moeilijke zaken. Een grote hoeveelheid van zaken kwam aan de orde. Via de betreffende classis zijn er punten ter behandeling. De verslagen van de deputaatschappen en de benoemingen vragen eveneens veel aandacht. Ook de financiële zaken krijgen de aandacht. Dit alles vertoont een sterke overeenkomst met onze synodevergadering. Er zijn ook

zaken die nauw aan de Izi-situatie verbonden zijn. Zaken als polygamie, grondeigendoms kwesties, mag een predikant bij het politieke bestuur van dorp, stad of regio betrokken zijn, de toerusting van ouderlingen en diakenen, de samenwerking met ZGG enz.

Aan het einde heeft ds. Van der Heiden in het Nederlands een afscheidswoord gesproken, dat door mij en een andere broeder vertaald werd. Op zondag heb ik twee diensten geleid. Een in Oswanka, de gemeente van ds. Ebeke en één in Nduoswa, de gemeente van ds. Mbam. Het was goed om het Woord van God weer eens te mogen bedienen in de Engelse taal, wat ik zeven jaren lang heb mogen doen in de VS.

Op maandag 13 april zijn wij weer teruggevlogen met een nachtvlucht van Lagos naar Amsterdam en zijn we op dinsdag 14 april veilig en wel in Nederland aangekomen.

We mogen terugzien op een goed bezoek. De zusterkerk in Izi staat ook midden in de wereld en heeft als jonge kerk zijn eigen vragen en zorgen. Maar de Heere gaat door met Zijn kerkvergaderend werk. Het is bemoedigend om te zien dat de Heere voor Zijn kerk zorgt ook in Nigeria. Christus zal loon hebben op Zijn arbeid en Hij heeft gezegd: Ik ben met ulieden, tot aan de voleinding der wereld!

Haren,

ds J.B. Zippro

De meester vertelt over de oorlog

Als zevenjarig Betuws jochie kreeg ik op de toen nog niet zo lang bestaande reformatorische basisschool in Geldermalsen een nieuwe meester. Meester Droogers heeft onder Gods onmisbare zegen toen en later veel voor me betekend. In hem heb ik iets mogen ervaren van de grote zegen van de eenheid van gezin, kerk en school.

De zegen van het van jongs af aan jaloers maken op het geluk van Gods volk, op het ene nodige in leven en sterven, op de liefdedienst des Heeren. Hij was een voorbeeld van de diepe drijfveer van het reformatorisch onderwijs: 'Ik zal verborgenheden overvloediglijk uitstorten van oudsher, die wij gehoord hebben en weten ze, en onze vaders ons verteld hebben. Wij zullen het niet verbergen voor hun kinderen, voor het navolgende geslacht, vertellende de loffelijkheden des HEEREN, en Zijn sterkheid en Zijn wonderen, die Hij gedaan heeft... opdat het navolgen-

de geslacht die weten zou, de kinderen die geboren zouden worden; en zouden opstaan en vertellen ze hun kinderen; en dat zij hun hoop op God zouden stellen en Gods daden niet vergeten, maar Zijn geboden bewaren' (Psalm 78:2-7). Daar gaat het immers om!

Over Gods daden in het verleden vertelt meester Droogers in het boek dat voor me ligt. Het zijn herinneringen aan de oorlogsjaren 1940-1945. Bij het lezen van deze herinneringen hoor ik hem als het ware weer boeiend vertellen. Want vertellen kon de meester! Je moest wel luisteren... En als hij met de rechterhand zijn bril wat oplette, moest je helemaal goed opletten, want dan kwam er iets belangrijks!

In dit boek dus een neerslag van wat hij tussen zijn 17de en 22ste levensjaar zelf meemaakte. Gebeurtenissen die spanning gaven, die hij nooit vergeten is, al is hij door Gods goedheid inmiddels 92 jaar oud geworden, maar gelukkig nog goed bij

zijn gedachten. Gebeurtenissen die zijn leven ook gestempeld hebben. Inmiddels is het zeventig jaar geleden dat de bevrijding plaatsvond. Er zijn steeds minder mensen die er uit eigen ervaring over vertellen kunnen. Meester Droogers vertelt over de oorlogsjaren bij het licht van de Heilige Schrift. Vandaar de passende titel: 'Gij liet door heerszucht ons vertreden', naar Psalm 66 vers 5 (berijmd). Het is verblijdend dat de Heere hem op deze leeftijd ertoe in staat stelde.

Deze uitgave bevelen we u graag aan. Ze is het waard om onze kinderen ter hand te stellen en door jong en oud gelezen te worden. De Heere gebiede er Zijn zegen over!

N.a.v. "Gij liet door heerszucht ons vertreden. Herinneringen aan de oorlogsjaren 1940-1945", W. Droogers; uitg. Den Hertog, Houten; ISBN 978 90 331 2679 6; 107 blz.; € 14,90.

v. A.

DE TAAL DER BEVINDING

Een sacramentele
verzekering

8

Het Heilig Avondmaal heeft Christus als het Hoofd der Kerk ingesteld in de nacht waarin Hij verraden werd. Het is ingesteld tot versterking van het geloof. Een vereiste om deel te nemen aan de bediening is dus wel dat er geloof aanwezig is. Wat dat betreft spreekt het "Formulier om het Heilig Avondmaal te houden" geen onduidelijke taal. We hebben onszelf immers te beproeven aangaande de kennis en de doorleving van de drie stukken.

Drie stukken

Allereerst bedenke een ieder bij zichzelf zijn zonden en vervloeking, opdat hij zichzelf mishage en zich voor God verootmoedige.

Ten tweede onderzoek een ieder zijn hart of hij ook deze gewisse belofte Gods gelooft, dat hem al zijn zonden, alleen om het lijden en sterven van Jezus Christus, vergeven zijn, en de volkomen gerechtigheid van Christus hem als zijn eigene toegerekend en geschonken is.

Ten derde heeft een ieder zijn consciëntie te onderzoeken of hij ook gezind is, voortaan met zijn ganse leven waarachtige dankbaarheid jegens God de Heere te bewijzen en voor het aangezicht van God oprecht te wandelen. Alleen bij de oprechte beproeving van deze drie stukken kan er sprake zijn van ware troost bij deelname aan het Heilig Avondmaal.

Verzekering

De zekerheid ligt in het wezen van het

geloof en zal in de minste oefening van het geloof openbaar komen. Dan mag men ruimte vinden buiten zichzelf en dan mag men met het oog des geloofs een blik werpen door de tekenen heen op de betekende zaak. Zo kan het zwakke geloof van een ware bekommerde ziel versterkt worden. Het gaat niet louter om sterkgelovigen of verzekerden, maar ook om kleingelovigen. Justus Vermeer zegt in zijn "Heidelbergse Catechismus" in Zondag 30: 'Het komt er maar op aan dat het een waar geloof is, gewrocht door de Geest van Christus'. Wat is het een voorrecht, als dan een *sacramentele verzekering* bij de bediening van het Avondmaal verkregen mag worden.

Sacramenteel

Er is onderscheid tussen een gevoelige verzekering en een sacramentele verzekering. We kunnen bemoedigd worden door een tekst die Gods knecht aanhaalt aan de tafel. We kunnen ontroerd worden door het psalmvers dat gezongen wordt. En dat alles behoeven we bepaald niet klein te achten. Maar als we door de Geest delen in het *Sacrament*, gaan de *tekenen* ons helder onderwijzen. Dan gaat het over de kern: Jezus Christus en Die gekruisigd!

In het door hem samengestelde boekje "...tot Mijn gedachtenis!" schrijft wijlen ds. C. de Jongste dan: 'In de geschonken geloofsoefening worden Gods lievelingen daarvan zo eenvoudig *sacramenteel* verzekerd'. En: 'Zo onmiskenbaar als brood en beker van de hand van Mijn

dienaar in uw hand overgaan en gij die ontvangt, zò zeker is Mijn verbond met u, zò gewis is Mijn bloed voor u, zò vast is het: Ik voor u. Immers, het Sacrament leert niets nieuws buiten het Woord om, maar is als een *teken* en *zegel* gehangen aan het Evangelie.'

Het gaat derhalve in het Heilig Avondmaal in de allereerste en voornaamste plaats om de versterking van het *geloof* en niet in de eerste plaats om de versterking van het *gevoel*. Ook al is het zeker waar dat het ware geloof niet buiten het gevoel om gaat.

C. Kik

Ik geloof dat ds. W.C. Lamain ook een beschrijving geeft van iemand die sacramenteel verzekerd mocht worden tijdens een Avondmaalsbediening, maar ongetwijfeld niet buiten het gevoel om.

Het was in 1932. Lamain moest door omstandigheden in Nieuwerkerk (Zld.) het Avondmaal bedienen. Nu was daar een man die de gemeente vele jaren als ouderling gediend had. Maar er was toen een schaduw over zijn leven gekomen. Hij heette C. Kik (1859-1952). Als tekst had ds. Lamain genomen: 'Wie is slecht? Hij kere zich herwaarts! Tot den verstandeloze zegt Zij: Komt, eet van Mijn brood, en drinkt van den wijn dien Ik gemengd heb' (Spr. 9:4-5). En dan schrijft Lamain: 'De Heere opende Zelf de deur des Woords, de deur des Evangelies en de deur des hemels. Wij lezen van de apostel Johannes op het eiland Patmos, dat hij een deur geopend zag in de hemel. Dat gebeurde daar ook, want toen alles gereed was voor de bediening, kwam die oude vriend, die altijd in de achterste bank zat, naar de tafel. O, wat kwam er een indruk en een beslag in de kerk, toen dat gebeurde. Ik heb die morgen veel tranen gezien in het midden der gemeente. Hij zat vlak naast mij en wat zonk die man laag weg, toen ik hem het stukje brood gaf. De Heere bracht Kik weer terug. De Heere sprak tot zijn ziel en hij mocht aan de tafel smaken de vernieuwde gunste Gods in het geloof, dat Christus' lichaam voor hem verbroken en Christus' bloed voor hem vergoten was.'

Kik is erg oud geworden (92 jaar). Zijn laatste woorden waren: 'Hij ziet geen overtreding in Jakob en geen zonden in Israël.'

Leerdam,

ds. J. Schipper

Bekering en geloof

Nadat het Schatboek over de Middelaar heeft gesproken, werkt het toe naar Zondag 7 over het geloof. Opmerkelijk is het dat daartussen een stuk is geschreven over Gods verbond en het Evangelie. Regelmatig komt daarin aan de orde de plaats van 'bekering en geloof', een aangelegen onderwerp. In het besef dat we in het korte bestek van deze artikelen niet in staat zullen zijn om het Schatboek volledig recht te doen, willen we toch een poging wagen om er iets van weer te geven.

Verzoening met God

De eerste vraag is: wat bedoelt het Schatboek hier met Gods verbond. Er staat: de verzoening (door de Middelaar Die partijen verzoent) wordt in de Schrift 'verbond' of 'testament' genoemd.

Het Schatboek schrijft dat het verbond een overeenkomst is tussen twee partijen, waardoor de ene partij zich aan de andere verplicht tot bepaalde diensten. Hierbij worden tekenen en zegelen gebruikt, om te bevestigen dat de belofte onverbreekelijk is. Gods verbond met de mensen is een onderlinge overeenkomst tussen God en de mensen, waardoor God, door en omwille van Zijn Zoon, Die de Middelaar is, de mensen verzekert dat Hij hun genadig zal zijn, de zonden zal vergeven en een nieuwe gerechtigheid, de Heilige Geest en het eeuwige leven zal schenken. Van hun kant verplichten de mensen zich aan God tot geloof en bekering. Dat wil zeggen: zij verplichten zich om deze grote weldaden met een waarachtig geloof te ontvangen en Hem ware gehoorzaamheid te bewijzen. Dit verbond wordt door de sacramenten bevestigd.

Dit verbond wordt ook testament genoemd. Waar 'verbond' ziet op de wederzijdse toezegging van God en de mensen, wijst 'testament' op de bevestiging van de verzoening door de dood van Christus, de Testamentmaker. Hierdoor is het testament ook van kracht geworden. Dit wijst op de noodzaak van de Middelaar! Daar

Het Evangelie is een leer die God door de Zoon, de Middelaar, direct nadat het menselijk geslacht in de zonde en de dood gevallen is, geopenbaard heeft.

wijdt het Schatboek een apart paragraaf aan, dat we overnemen:

De noodzaak van de Middelaar

“Het verbond kon niet gemaakt worden zonder Middelaar, want wij konden niet voldoen en met God verzoend worden, of zelfs maar de weldaad van de verzoening ontvangen, die door een ander verworven was. Ook wilde God ons vanwege Zijn rechtvaardigheid niet zonder genoegzame voldoening tot Zich laten komen en in genade aannemen. Daarom was een Middelaar nodig Die dit verbond met Zijn dood bevestigde, zoals in de vorige Zondag bij de leer van de Middelaar in vraag 11 uitgebreider verklaard is.” Dit is zowel in het Oude als Nieuwe Testament hetzelfde. Daarom is er maar één verbond in wezen. De manier van verzoening is in het Oude Testament niet anders dan in het Nieuwe Testament, hoewel de omstandigheden wel verschillend zijn. We laten dit (niet onbelangrijke gedeelte) nu hier

verder rusten. Eén zaak lichten we er wel uit. Het Schatboek schrijft dat de belangrijkste voorwaarden voor en na de komst van Christus dezelfde zijn. God belooft de vergeving van zonden aan allen die geloven en zich bekeren. De gelovigen van hun kant verplichten zich aan God om te geloven en zich te bekeren.”

Het werk van Gods Geest

Belangrijk is het om hier goed te blijven zien dat het woordje 'verbond' hier ziet op de verzoening tussen God en mensen. Dat het Schatboek hier niet alle mensen bedoelt, zal later worden uitgelegd in Zondag 7. De noodzakelijkheid van de Middelaar is ook duidelijk aangegeven. Maar hoe ziet het Schatboek nu de verplichting om te geloven en zich te bekeren? Het wordt duidelijker wanneer het 'Evangelie' als apart onderwerp wordt behandeld. We laten u er alvast iets van horen en hopen in een volgende bijdrage daar verder op in te gaan. Het is goed om hierbij alvast op de laatste zin te letten:

“Het Evangelie is een leer die God door de Zoon, de Middelaar, direct nadat het menselijk geslacht in de zonde en de dood gevallen is, geopenbaard heeft. Het is een leer die aan allen die geloven en zich bekeren, vergeving der zonden, verlossing van de dood, van de vervloeking en van de toorn van God, en de gerechtigheid en het eeuwige leven uit genade belooft te schenken, door en omwille van diezelfde Zoon van God, de Middelaar. Door deze leer werkt de Heilige Geest krachtig en ontsteekt in de harten van de gelovigen het geloof, de bekering en het beginsel van het eeuwige leven.”

Barneveld,

ds. D. de Wit

Zondag 2

De kennis van onze ellende wordt nergens beter uit geleerd dan uit de wet van God. Paulus schrijft in Romeinen 3 vers 20: 'Door de wet is de kennis der zonde.'

Zacharias Ursinus

Het nut van de bevindelijke prediking

'Men zou kunnen vragen hoe we kunnen weten of we deze geestelijke en ware vreze Gods bezitten en hoe we die kunnen onderscheiden van allerlei namaak. Evenals alle andere genadegaven van de gezegende Geest, moeten we deze bezien in haar eigen licht, moeten we haar eigen smaak gewaarworden en moeten we die voelen in haar eigen kracht. Overal waar deze Goddelijke vrucht van de eeuwige verkiezing groeit, zal hij openbaar komen in de werkzaamheden die hij voortbrengt.

Zo kunnen diegenen van Gods kinderen die geen geloof hebben om het te geloven, geen geestelijk onderscheid om het te zien, geen Goddelijke zalving om te voelen dat zij waarlijk deel hebben aan deze hemelse vrees, het

aan hun geweten geopenbaard krijgen dat zij die vrees werkelijk bezitten, als zij de vruchten en werkzaamheden ervan horen verklaren en dan een inwendig getuigenis hebben dat zij hetzelfde hebben ondervonden. Dit is het grote nut van een bevindelijke prediking, waarop zo veel trotse belijders hun pijlen afschieten en zelfs bittere woorden ertegen bezigen; die prediking werpt, onder de zalving van de Geest, een licht op het pad van degenen die in het donker wandelen, het verwijdt struikelblokken van de weg van degenen die dreigen te struikelen, het sterkt de zwakke handen en stelt de struikelende knieën vast.

ds. J.C. Philpot

Als men de zon aan de middaghemel ziet schijnen en zijn vrolijk makende stralen voelt, is dat het zekerste bewijs dat hij is opgegaan; maar als men het weerkaatsen van het licht ziet in het rimpelende water van een beek of als men de zon vaag ziet door wolken en nevelen, dan is dat ook een bewijs dat het dag is.

Zó ook kunnen die geliefde kinderen Gods die de stralen van de Zon der Gerechtigheid niet zien kunnen, en Zijn warmte in hun ziel niet voelen kunnen, Zijn weerkaatsing opmerken in de bevinding van hun bevend hart, of Zijn werk vanbinnen bespeuren door de nevels van het ongeloof heen. Een kind Gods moge dan niet in staat zijn de vreze Gods zelf te zien, hij kan wel gevoelen dat hij de vruchten en werkzaamheden ervan ondervonden heeft, als hij die hoort uitschetsen door een dienstknecht van Christus, die spreekt uit de volheid van een geoeffend hart'.

J.C. Philpot

(Bron: Preek over "De erfgenaam des hemels wandelend in de duisternis, en de erfgenaam der hel wandelend in het licht", n.a.v. Jesaja 50:10 en 11)

Een stem uit het verleden

Maar ik zal in het midden van u doen overblijven een ellendig en arm volk; die zullen op de Naam des HEEREN betrouwen.

Zefanja 3:13

Wij lezen bij de profeet Zefanja, dat de Heere heeft overgelaten een ellendig en een arm volk. Dat is heel wat anders dan dat onze natuur begeert en zoekt. Want van nature zijn we allemaal schepselen die naar boven willen. Wij zijn van nature allemaal vijanden van ellende en armoede. Ook zelfs in het natuurlijke leven vechten we ertegen en hebben we daar geen zin in. Maar nog veel erger is het in het geestelijke leven. Van nature kunnen wij Gods wegen en Gods handelingen niet goedkeuren, maar ook geestelijk niet, ten opzichte van onze staat en stand voor de eeuwigheid. Wij zijn er altijd op uit om wat te worden en om wat te zijn en om wat te hebben. Wij willen van nature allemaal pronken, maar we hebben er geen zin in om in het stof te buigen.

Toch is het gelukkig dat God wijzer is dan wij zijn. Maar ook dat God sterker is dan wij zijn. Als dat niet zo was, dan zag het er maar treurig uit. Maar God weet Zijn

volk te vernederen en God weet wegen te openen, dat we in de armoede terecht komen en dat we ons leven lang arm en ellendig blijven.

Ellendig betekent uitlandig. Door de genade Gods worden wij meer en meer een vreemdeling op aarde in de afsterving van de oude mens der zonde. God komt de lust en de rust uit alles weg te nemen. Dan leren we ook iets kennen van wat Paulus getuigde, namelijk dat hij begeerde om ontbonden te worden en met Christus te zijn, want dat is zeer verre het beste. Wij moeten maar een verarmd mens, ja een bedelaar blijven aan de troon van Gods genade.

Het valt niet mee voor een mens om zoveel lood in de schoenen te krijgen en zoveel druk en zoveel moeite en zo kort bij de grond gehouden te worden, dat we onze voeten niet van de grond af kunnen krijgen. Dan hebben we bij de voortduur God nodig.

Gelukkig is het volk dat door de genade Gods daarvoor ingewonnen wordt. En dat ze God gaan bedanken bij ogenblikken. Zowel voor het donker, als voor het licht!

wijlen ds. W.C. Lamain

“Vier antipelagiaanse geschriften”, Aurelius Augustinus; vertaling Izak Wisse en Raf Debaene; uitg. Klement, Zoetermeer, 2014; ISBN 978 90 8687 125 4; 414 blz.; € 47,50.

Onvermoeibaar streed hij voor de leer van vrije genade. De kerkvader Aurelius Augustinus (354-430) stond steeds opnieuw op de bres opdat genade waarlijk genade zou zijn. Dat leverde hem heel wat strijd op, eerst tegen de monnik Pelagius, later tegen diens volgelingen Caelestius en Julius van Aeclanum en nog weer later tegen een groep monniken uit de buurt van Marseille. De kerk heeft in deze tijd haar roeping verstaan en de pelagiaanse dwalingen veroordeeld.

Verscheidene belangrijke geschriften schreef de kerkvader omtrent deze zaak. Vier ervan zijn voor het eerst in het Nederlands vertaald. De bekendste zijn “Over het geschenk van de volharding” en “Over de voorbestemming van de heiligen”. Samen met twee andere geschriften zijn ze uitgegeven, voorzien van een inleiding over Augustinus’ strijd tegen het Pelagianisme.

Waar ging het in deze strijd om? Ten diepste ging het om vragen die nog altijd actueel zijn, zoals de verhouding tussen verkiezing en verantwoordelijkheid. Als de mens verantwoordelijk is, heeft hij dan dus ook een vrije wil om voor Gods genade te kiezen? Ja, zei Pelagius. Nee, zei Augustinus. Met erfzonde bevekt, is de wil van de mens gebonden aan de zonde, ook al kiest hij vrijwillig voor zondige daden. Maar, als de mens geen vrije wil heeft, is hij dan wel verantwoordelijk om te bidden en de Heere te zoeken? Het zijn vragen die nog altijd gesteld worden. Pelagius loochende de erfzonde en leerde dat de mens alleen zondigt uit navolging. Met grote kracht spreekt Augustinus Gods Woord na dat alle mensen in Adam hebben gezondigd, dat ze uit zichzelf niet in staat zijn om te geloven en de zonde te overwinnen. Met net zo veel kracht verdedigt de kerkvader de volharding der heiligen, niet als een werk van de mens, maar als een genadegave Gods. Tegelijkertijd leerde Augustinus met nadruk een geloof dat door de liefde

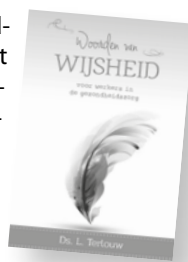
werkt. Dat geloof is van het begin tot het einde een gave Gods. Gelukkig maar, anders was er geen verwachting. Augustinus schrijft: ‘Welnu, als God ons geloof bewerkt door op een wonderlijke manier in onze harten te bewerken dat we geloven, dan moeten we toch niet vrezen dat Hij niet het geheel zou kunnen vervullen?’

Genade moet genade blijven, dat is de kernboodschap van Augustinus. Daarom is het goed om ook nu kennis te nemen van het werk van deze kerkvader. Oude dwalingen keren in een nieuw jasje terug. Wie zelfkennis ontvangt, leert alle dwalingen in het eigen hart kennen en is verblijd om door geschriften van het voorgeslacht tegenwicht te krijgen.

Middelburg, ds. J.M.D. de Heer

“Woorden van wijsheid voor werkers in de gezondheidszorg”, ds. L. Terlouw, uitg. De Banier, Apeldoorn, 2014; ISBN 978 94 6278 0330; 108 blz.; € 9,95.

Werkers in de gezondheidszorg en in het bijzonder in een identiteitsgebonden zorgorganisatie kunnen geconfronteerd worden met vragen van kwetsbare ouderen rond leven en dood, hoop en wanhoop, vreugde en verdriet. Het is daarom noodzakelijk om je als werker in de gezondheidszorg regelmatig te bezinnen op deze onderwerpen. Op welke wijze geef je in de praktijk van elke dag handen en voeten aan de christelijke of reformatorische identiteit? Hoe ga je om met zorgvragers, mantelzorgers en collega’s? Werken in de zorg brengt mooie, maar ook moeilijke dingen met zich mee. Steeds opnieuw is daarin de vraag: wat wil de Heere van mij, ook ten opzichte van mijn naaste? Voortdurende

bezinning op Gods Woord is dan nodig. Een inhoudsvolle bijdrage aan deze bezinning levert ds. L. Terlouw met zijn boekje “Woorden van wijsheid voor werkers in de gezondheidszorg”. De predikant van de Gereformeerde Gemeente van (nu nog) Barendrecht is voor zijn toelating als student van de theologische school een aantal jaren werkzaam geweest als geestelijk verzorger in verpleeghuis Salem te Ridderkerk. In die periode werd hij dagelijks voor indringende vragen gesteld, waarbij het zijn ervaring was dat het vaak aan wijsheid ontbrak om tot de juiste antwoorden te komen. Tijdens weekopeningen met het personeel van Salem zocht hij naar antwoorden in Gods Woord. In de bezinning bleek dat de Bijbel ons ook voor de zorg in de 21^e eeuw vele wijze lessen wil leren. De bezinning tijdens de weekopeningen vormt de basis voor de overdenkingen in dit boekje, dat ook is opgedragen aan het personeel van Salem.

Om enkele voorbeelden te noemen van de onderwerpen die aan bod komen: barmhartigheid (die van ons gevraagd wordt, maar ook Gods barmhartigheid), grenzen aan de zorg (naar aanleiding van de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan), commerciële zorg of naastenliefde, overbezorgd zijn, het sterven en de angst daarvoor of de winst daarin, de omgang tussen oud en jong. Ds. Terlouw schrijft daarover: ‘Hoe zullen jongeren en ouderen komen tot het zingen van de lof des Heeren? Die lof is er alleen als we nabij de Heere leven. Dit betekent, dat we van onszelf geen verwachting meer hebben. We zien dat we de weg van de Heere vandaag gaan, een weg zonder verwachting. Maar we zien ook dat er verwachting is van de *Hoorn des heils*: Christus, Die het verlorene zoekt. Hij trekt met macht en kracht. Hij brengt onder Zijn vleugelen. David weet: Hoe dichterbij hij bij de Heere leeft, hoe méér hij Gods lof verkondigt. Hij zingt: ‘Doch ik zal geduriglijk hopen en zal Uw lof nog groter maken’. Een oudere die voorleeft dat het beste nog komt, kan een jongere jaloers en nieuwsgierig maken naar het geheim van zijn leven. Een jongere in wiens hart de Heere werkt, handelt uit liefde tot Hem en van daaruit tot de naaste’.

De dertig overdenkingen zijn heel geschikt om als werkers in de gezondheidszorg met elkaar te bespreken. Ze zijn leerzaam, confronterend, inspirerend en bemoedigend.

Hendrik-Ido-Ambacht, T.A. Stoop

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK

Beroepen

Te Apeldoorn,
ds. G.W.S. Mulder te Zoetermeer.
Te Clifton (VS), ds. J.M.D. de Heer
te Middelburg-Centrum.
Te Dirksland,
ds. C. van Krimpen te Yerseke.
Te Oudemirdum,
ds. G.W.S. Mulder te Zoetermeer.
Te Sioux-Center (VS), ds. C. Vogelaar
te Grand Rapids Covell Avenue (VS).

Bedankt

Voor Bodegraven,
ds. S. Maljaars te Middelharnis.
Voor Kapelle-Biezeling en Sunnyside
(VS), ds. W. Harinck te Moerkapelle.
Voor Lynden (VS), ds. C. Vogelaar
te Grand Rapids- Covelle Avenue (VS).
Voor Puttershoek en Vlaardingen,
ds. G.W.S. Mulder te Zoetermeer.
Voor Ridderkerk-Slikkerveer,
ds. R.A.M. Visser te Terneuzen.

■ VERGADERING PARTICULIERE SYNODE OOST TE RIJSSEN

Op **donderdag 21 mei** hoopt de Particuliere Synode Oost te vergaderen in de kerk van de Geref. Gemeente te Rijssen-Noord. Aanvang: 9.30 uur. Op **woensdag 20 mei** wordt een bidstond gehouden in de kerk van de Geref. Gemeente te Rijssen-West. In deze dienst, die om 19.30 uur begint, hoopt ds. A. Schreuder voor te gaan.

■ MEDEDELING CURATORIUM THEOLOGISCHE SCHOOL

Van **1 tot en met 3 juni** zullen de examens op onze Theologische School gehouden worden. Op woensdag 3 juni hopen dan de kandidaten beroepbaar gesteld te worden. Vanaf **maandag 8 juni** (week 24) mogen de gemeenten een beroep op één van deze kandidaten uitbrengen.

De Koning van de Kerk mocht in Zijn ontferming en regering aan de studenten en de gemeenten gedenken.

Deze mededeling is vooral voor kerkenraden van belang i.v.m. de planning van hun vergaderingen.

ds. J.J. van Ekeveld, voorzitter
ds. M. Karens, secretaris

■ AANGEPASTE KERKDIENTEN

Naaldwijk

Op **zaterdag 2 mei** zal er in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Naaldwijk, Anjerlaan 4, een aangepaste kerkdienst worden gehouden voor mensen met een verstandelijke beperking. In deze dienst hoopt student M.T. Al-Chalabi voor te gaan. Hij hoopt te spreken n.a.v. 2 Koningen 5:1-19. Aanvang: 14.30 uur.

Scherpenzeel

Op **zaterdag 9 mei** zal er in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Scherpenzeel een aangepaste kerkdienst gehouden worden voor mensen met een beperking.

In deze dienst, die om 15.00 uur begint, hoopt student M.H. Schot voor te gaan. Hij hoopt te spreken n.a.v. Luk. 8:40-56. Iedereen - wel of niet gehandicapt - is van harte welkom

■ MUTATIE KERKELIJK JAARBOEK 2014

Pag. 396, **gemeente WAGENINGEN.**

Scriba van de diaconie is nu:

L.M. Hendrikse, Molenstraat 132,

Bennekom, tel. (0318) 41 36 69,

e-mail: lmhendrikse@solcon.nl

Secretaris van de evangelisatiecommissie is nu: J.J. Don, Hazenhoeve 101,

6721 LA Bennekom, tel. (0318) 413150.

BERICHTEN

■ GEVRAAGD: VRIJWILLIGERS KINDERWERK ZENDINGS-DAG

ZGG is dringend op zoek naar vrijwilligers voor de zendingsdag op **zaterdag 20 juni**. Met name voor de oppas in de kindercreche (10.00 tot 12.15 uur) en voor de knutselworkshop (12.00 tot 14.00 uur) worden nog vrijwilligers gezocht.

Geef je snel op via: www.zendingsdag.nl/ vrijwilliger of bel: 0348-489950.

■ ZENDINGS-AVOND TE HARDINXVELD-GIESSENDAM

Op **vrijdag 8 mei** is er een zendingsavond in de Eben-Haëzerkerk van de Geref. Gemeente te Hardinxveld-Giessendam, Buitendams 118. Dhr. J.W. van Toor hoopt iets te laten zien en te vertellen over het zendingswerk in Guinee. Aanvang: 19.30 uur.

■ PRESENTATIE HERDENKINGSBOEK Geref. GEMEENTE WESTZAAN

Op **vrijdag 1 mei** zal het herdenkingsboek 125 jaar Gereformeerde Gemeente Westzaan gepresenteerd worden. De heer J. Mastenbroek zal spreken over

“Gods spreken in heden en verleden.” Belangstellenden en oud-leden zijn van harte welkom. De avond wordt in ons kerkgebouw aan de J.J. Allanstraat 463, te Westzaan gehouden en begint om 19.45 uur. De opbrengst van het boek is t.b.v. bouwfonds voor renovatie van ons monumentale kerkgebouw en onze kosterswoning. Voor bestellingen zie de advertentie elders in dit blad.

■ VERKOPINGEN

Rhenen

Verkoping, rommelmarkt en veiling op **vrijdag 15 mei**, van 11.00-18.00 uur, Plaats: in de zalen en op de parkeerterreinen van de kerk van de Geref. Gemeente te Rhenen, Achterbergsestraatweg 59a. De opbrengst is voor de kerk.

Rijssen

Verkoping en rommelmarkt, te organiseren door de vrouwenvereniging Dorcas-Noord te Rijssen, op **zaterdag 2 mei**, van 10.00-13.00 uur, in het gebouw van de Jacobus Fruytier Scholengemeenschap, aldaar, De Stroekeld 142. De opbrengst is t.b.v. van zending en evangelisatie.

Terwolde

Actiemarkt op **zaterdag 9 mei**, van 10.00-15.00 uur, bij de kerk van de Geref. Gemeente te Terwolde-de Vecht, Avervoordseweg 32, Terwolde. Voor de jeugd zijn er verschillende activiteiten.

Uddel

Verkoping op **zaterdag 2 mei**, van 9.30-14.30 uur, in en om de Rehobothschool te Uddel, Het Drie 21-23. De opbrengst is t.b.v. de Zending.

Waverveen

Verkoping door de vrouwenvereniging Niet in eigen kracht van de Geref. Gemeente van Mijdrecht op **vrijdag 8 mei**, van 15.00-21.00 uur, op de locatie Poelweg 1, Waverveen. De opbrengst is voor zending en evangelisatie.

Werkendam

Verkoping op **zaterdag 9 mei**, van 9.30-14.00 uur, door de plaatselijke zendingscommissie en de vrouwenvereniging te Werkendam. Locatie: in en om de kerk van de Geref. Gemeente, aldaar, Sigmondstraat 47. De opbrengst is voor de ZGG.

■ ZANGAVONDEN

Alblasserdam

Koor- en samenzangavond op **zaterdag 9 mei**, aanvang 19.30, in de kerk van de Geref. Gemeente te Alblasserdam, m.m.v. het kinder- en meisjeskoor Hammaäloth. Pieter Heykoop zal de samenzang begeleiden. Meditatie door student E.J. Boudewijn. Algehele leiding: ds. B. van der Heiden. Collecte voor de ZGG.

Barneveld

Zangavond op **zaterdag 9 mei**, aanvang: 19.30 in de Oude Kerk van Barneveld, Torenplein 1, m.m.v. het Chr. Betuws Jongerenkoor en een tweetal instrumentalisten. Algehele leiding ouderling. J.J. Schipaanboord uit Rhenen. Collecte t.b.v. Werkgroep Samarita Rhenen.

Dirksland

Samenzangavond ter herdenking van 70 jaar bevrijding op **dinsdag 5 mei**, aanvang 19.30 uur in de kerk van de Geref. Gemeente te Dirksland. Orgel: Pieter Heykoop. Meditatie door: ds. J. Schipper.

's-Gravenzande

Koor- en samenzangavond ter herdenking van 70 jaar bevrijding op **dinsdag 5 mei**, aanvang: 19.45 uur, in de Westerkerk te 's-Gravenzande, Obrechtlaan 21, m.m.v. van o.a. het gemengd koor Soli Deo Gloria uit 's-Gravenzande en muziekgroep Tehillim. Samenzang met orgel en

trompet. Collecte t.b.v. Deputaatschap voor Bijzondere Noden.

Scheveningen

Zangavond ter herdenking van 70 jaar bevrijding, op **zaterdag 2 mei**, aanvang: 19.30 uur, in de Ichthuskerk te Scheveningen, Duinkersestraat 11, m.m.v. het mannenkoor Datheen, het gemengd koor Eben-Haëzer en als sprekers: J.W. van Dijke en A.A. van der Schans.

■ FIETSPUZZELTOCHT IN OMGEVING AMERSFOORT

De zendingscommissie van de Geref. Gemeente te Amersfoort organiseert op donderdag 14 mei een fietspuzzeltocht in de omgeving van Amersfoort. Start: vanaf 14.00 uur bij Johannes Cal-

vijnschool, Waterdaal 3 te Amersfoort, of basisschool De Wartburg, Laan 1940-1945 nr. 33 te Woudenberg. Deelnemerskosten: € 5,- per volwassene en € 2,- per kind (max. € 15,- per gezin). Opbrengst t.b.v. de ZGG. Bij regenachtig weer gaat de fietstocht niet door. Voor meer informatie kunt u contact opnemen via pzc.amersfoort@gmail.com

■ RONDWANDELING IN AMSTERDAM

Rondwandeling in centrum van Amsterdam o.l.v. Cor Hotting op **zaterdag 9 mei**. Start om 10.00 uur bij centraal station, einde bij Simon de Looier. Kosten: € 10,- p.p. Opbrengst o.a. t.b.v. de evangeliesatiepost. Tel.: 0227544471 of 0610790406.

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 3 MEI 2015

Aagtekerke 9.30 uur en 19.00 uur ds. G.W.S. Mulder en 14.30 uur ds. A. Schot; Aalst 14.30 uur ds. A.T. Huijser; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Amersfoort 17.30 uur stud. H. Brons; Apeldoorn 15.30 uur ds. J. van Laar; Arnhem 15.30 uur ds. R. Kattenberg; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur stud. H. van der Heiden; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. E. Hakvoort; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 19.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Bodegraven 10.00 en 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Borssele 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Boskoop 15.30 uur ds. H.A. van Zetten; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 19.00 uur ds. L. Terlouw; Den Helder 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. A. Verschuure; Deventer 15.00 uur ds. E. Hakvoort; Dinteloord 14.30 uur ds. C. Sonneveld; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Ede 9.30 en 15.00 uur stud. H. Brons; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 en 16.00

uur ds. P.G. Heijkamp; Enschede 17.30 uur ds. D.W. Tuinier; Enter 9.30 en 15.00 uur ds. D.W. Tuinier; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; 's-Gravenhage 10.00 uur ds. H. Paul en 16.30 uur ds. J. Driesen; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. S.W. Janse; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 10.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M. Joosse; Herkingen 14.30 uur (openb. bel.) ds. S. Maljaars; Hoedekenskerke 16.30 uur ds. C. Harinck; Hoofddorp 18.30 uur ds. M. Golverdingen; Hoogeveen 19.00 uur (H.D.) ds. J.B. Zippro; Hoogvliet 10.00 uur ds. A.J. Gunst en 15.00 uur ds. W.J. Karels; Houten 10.00 en 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 en 15.30 uur ds. J. IJsselstein; Kamperland 14.30 uur ds. S.W. Janse; Kapelle-Biezeling 15.00 uur ds. C.J. Meeuse; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Kruiningen 9.30 en 18.00 uur ds. G. Bredeweg; Lelystad 18.45 uur ds. R. Kattenberg; Lisse 10.00 uur ds. M. Golverdingen en 19.00 uur ds. A. Verschuure;

Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 en 16.00 uur ds. M.J. van Gelder; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Mijdrecht 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. M. Mondria; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuw-dorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 15.30 uur ds. M. Mondria; Nieuwerkerk 9.30 en 15.00 uur stud. M.H. Schot; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. J. van Rijswijk; Nisse 14.30 uur ds. A.J. de Waard; Ooltgensplaat 9.30 en 18.00 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Oostburg 10.00 uur ds. C. Harinck; Oosterend 10.00 en 16.00 uur ds. K. Boeder; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Oostkapelle 9.30 en 16.00 uur ds. G.J. van Aalst; Oostvoorne 19.00 uur ds. C. van Ruitenburch; Opheusden (in Gereformeerde Gemeente in Nederland) 12.00 en 19.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Opperdoes 19.00 uur ds. J. van Belzen; Poederrijen 9.30 en 15.30 uur ds. C.A. van Dieren; Poortugaal 9.30 uur ds. C. Neele; Poortvliet 14.30 uur ds. E. Bakker en 18.30 uur ds. A.J. Gunst; Puttershoek 18.00 uur stud. M.H. Schot; Rheden 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 en 16.30 uur ds. J. Mijnders; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.00 en 15.30 uur ds. A. Schreuder; Rilland-Bath 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. C. van Ruitenburch; Rotterdam-Centrum 19.00 uur ds. W. Silfhout; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. J.W. Verweij; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 uur ds. J.S. van der Net; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. E. Bakker; Sint Annaland 14.00 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 19.00 uur ds. B. Labee; Sprang-Capelle 19.00 uur ds. L. Blok; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Urk 10.00 (openb. bel.) en 17.00 uur (H.D.) ds. H. Hofman; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. W. Vischer; Veen 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. B. Labee; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. G.J. Baan; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. A. Schot; West-zaan 15.30 uur stud. W.A. Zondag; Wierden 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Woerden 10.00 uur ds. J. Driessen en 18.30 uur ds. J.S. van der Net; Wolphaartsdijk 14.30 uur ds. J.J. Tanis en 18.30 uur ds. R.A.M. Vis-

ser; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Eckeveld; Zwijndrecht 15.30 uur ds. P. Mulder; Zwolle 9.30 en 19.00 uur ds. C. Vogelaar.

■ DINSdag 5 MEI 2015

Dirksland 19.30 uur (herdenkingsdienst) ds. C.J. Meeuse; Drachten 19.30 uur ds. J. van Laar; Ede 19.30 uur ds. C. Vogelaar; Goudswaard 19.30 uur ds. P. Melis; Herkingen 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Oud-dorp 19.30 uur ds. P. Mulder.

■ WOENSDag 6 MEI 2015

Aalst 19.30 uur ds. P. Melis; Barneveld-Centrum 19.30 uur (H.D.) ds. H.A. van Zetten; Barneveld-Zuid 19.30 uur (H.D.) ds. G. Beens; Boskoop 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. G. Mouw; Hoogeveen 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Katwijk aan Zee 19.45 uur (GBS-dienst) ds. G. Hoogerland; Kruiningen 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Leiderdorp 19.30 uur ds. S. Maljaars; Melissant 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Mijdrecht 19.30 uur ds. C. Vogelaar; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. G. van Manen; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. J.S. van der Net; Oosterend 19.00 uur ds. K. Boeder; Oosterland 19.30 uur ds. J. van Belzen; Opheusden (in Gereformeerde Gemeente in Nederland) 19.30 uur (voor de zending) ds. A.T. Huijser; Opperdoes 19.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Oudemirdum 19.30 uur ds. H. Hofman; Oude-Tonge 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Puttershoek 19.30 uur ds. S.W. Janse; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Scherpenisse 19.30 uur stud. H. van der Heiden; Soest 19.30 uur ds. W.J. Karels; Veen 19.30 uur ds. A. Verschuure; Wolphaartsdijk 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder.

■ DONDERDag 7 MEI 2015

Aalborg 14.30 uur (huw.bev.) ds. J. van Rijswijk; Brakel 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Emmeloord 14.30 uur (huw.bev.)

ds. P.G. Heijkamp; Kampen 19.30 uur ds. J. IJsselstein; Naaldwijk 19.45 uur ds. C. van Ruitenburch; Nijkerk 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rilland-Bath 19.30 uur ds. A. Verschuure; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. J. van Belzen; Wageningen 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Zeist 14.00 uur (huw.bev.) ds. J.J. van Eckeveld; Zwijndrecht 19.30 uur ds. G. Bredeweg;

■ VRIJDag 8 MEI 2015

Barneveld-Centrum 13.00 uur (huw.bev.) ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 13.45 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; Ede 14.00 uur (huw.bev.) ds. B. Labee; Hendrik-Ido-Ambacht 14.30 uur (huw.bev.) ds. M. Joosse; Hoedekenskerke 14.00 uur (huw.bev.) ds. C.J. Meeuse; Kruiningen 0.00 uur (huw.bev.) ds. G. Bredeweg; Nieuwerkerk 18.30 uur (huw.bev.) ds. P.D. den Haan; Nunspeet 14.30 uur (huw.bev.) ds. A. Schot.

■ ZATERDag 9 MEI 2015

Scherpenzeel 15.00 uur stud. M.H. Schot.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 3 MEI 2015

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 en 16.30 uur evang. S. de Visser; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 uur evang. J. Krijgsman, 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 (aangepaste dienst) en 16.00 uur evang. G. Baan; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

ADVERTENTIES

OMMEN: 4-6 pers. vak.woning in bosrijke omgeving.
Kijk op www.boomblauwtje.nl

Z.O. Engeland. B&B in eigen sfeer, voor 2 pers. Ned. spr. Binnen bereik van London. Info: email es@uwclub.net of tel. Ned. 0786934639.

"Want het leven is mij Christus, en het sterven is mij gewin."
Fil. 1:21

De familie Zwemstra geeft met droefheid kennis, dat de Heere, in de hope des eeuwigen levens, heeft weggenomen

Wybe Zwemstra

in de leeftijd van 61 jaar.

Namens zijn vrouw: Leny Zwemstra-Neels,
kinderen en kleinkinderen.

Randburg, april 2015

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Randburg geeft met droefheid kennis, dat de Heere op 20 april 2015 uit ons midden heeft weggenomen onze oud-ouderling

Wybe Zwemstra

op de leeftijd van 61 jaar.

Ruim 19 jaar heeft hij eerst als diaken en daarna als ouderling in het midden van de gemeente zijn ambtswerk verricht.

De Heere gedenke en ondersteune zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen in het grote verdriet en verlies. De Heere heilige deze roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad en gemeente, J.B. Tijssen, *preses*
H. van Loon, *scriba*

Randburg Zuid-Afrika, 25 april 2015

Het bestuur van zangvereniging
Opent uwen mond van de
Ger. Gem. uit Scherpenzeel komt
graag in contact met een

enthousiaste dirigent

die m.i.v. september 2015 leiding wil
gaan geven aan onze 2 koren:
het jeugdkoor en het gemengd koor.
We repeteren met beiden koren op
donderdagavond (resp. 18.30-19.30
uur en 19.45 -21.45 uur).

Meer informatie kunt u verkrijgen bij
de secretaris van onze vereniging.
E-mail: j.methorst@kliksafe.nl,
telefoon 06 20768186.

Voor Verantwoorde Boeken!
www.derooboeken.nl
078-6124081

Boekhandel
De ZONNEBLOEM
Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355
www.boekhandeldezonnebloem.nl

Vanaf verschijning is de **Bijbel met uitleg**
in onze winkel ruim op voorraad.

**Kosthuis aangeboden in
Gouda, vanaf aug./sept., voor
1 PABO studente.** Dichtbij PABO en
station. Interesse? Bel 06-20665012.

Te huur woonruimte op de
1ste verdieping aan de rand van
Kootwijkerbroek. Eigen keuken,
kamer, slaapkamer, ingang en
parkeergelegenheid. Gezamenlijke
douche, toilet en dakterras.
Voorkeur: vrouw. Prijs: € 450,- p/m
incl. g/w/e. Bel voor informatie:
06-11251546.

**Ontdek de prachtige natuur in
de Zwitserse Alpen.** Houd u van
wandelen, klimmen, e-biken of rust?
En stelt u comfort op prijs?
Te huur: 8-persoons vakantieverblijf in
Fiesch, Wallis. Voor info:
www.residencefiesch.nl of bel
D. van Dieren: 038-3855121.

**Te koop: BOUWKAVEL landelijk
gelegen in het buitengebied
van ACHTERBERG (gem.
Rhenen).** Perceelopp. ca. 4.000
m², bouwvolume 800 m³ + 125
m² bijgebouwen. Vrij uitzicht! Een
supermarkt bevindt zich op korte
afstand, de centra van Rhenen en
Veenendaal met alle voorzieningen
als winkels, (reformatische) scholen,
kerken, etc. zijn eenvoudig en snel
bereikbaar. Zowel de A15 als de
A12 bevinden zich op korte afstand.
Vraagprijs € 399.000,- k.k.
Meer info: Burgland Makelaars,
tel. 0318-628412 of
www.burglandmakelaars.nl

ORGELBOUW ADVIES COMMISSIE

een betrouwbare partner

■ NIEUWBOUW
■ RESTAURATIE
■ OVERPLAATSIING
■ ONDERHOUD

ook voor
akoestische
vraagstukken

Voor meer informatie:
Dhr. H. den Hollander
T (010) 435 44 35
E h.den.hollander@kliksafe.nl

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

VELUWE VAKANTIES

- Reformatorisch gezins-vakantiepark
- Mooie Chalets van 4 tot 10 personen
- Fraaie en schone familiecamping
- Ontdek en geniet van de Veluwe

Casa Familia

2015
JAARROND

VOORTHUIZEN

KIJK OP WWW.GEVARIEERDEVAKANTIES.NL

Heb jij een boodschap aan jongeren?

Denk je over een baan als leraar godsdienst? De opleiding voor dit prachtige beroep kun je volgen aan de hbo-opleiding van de CGO. Informatie over deze opleiding wordt gegeven op D.V. donderdag 21 mei tussen 18.30u. en 21.15u. in het gebouw van christelijke hogeschool Driestar educatief, Burgemeester Jamessingel 2 te Gouda.

Kijk voor meer informatie op www.cgo.nu

Voor bevoegde docenten zijn er aantrekkelijke vrijstellingen mogelijk!

CURSUSGODSDIENSTONDERWIJS

Te huur **studentenkamer** in Ede nabij scholen, station en winkels.
Tel. 0653-62 90 61.

Te huur: **vrijstaande luxe privewoning Kesteren**. Van 21/7 t/m 13/8. Meer info: 0612-910777.

STRESS
ONZEKERHEID
ROUW
AUTISME
HUWELIJK
VERLIES
OPVOEDING
SEKSVERSLAVING
ADHD

ABCConsults
psychosociale hulpverlening
& advies
Albert Bronkhorst
06 108 355 95
www.abconsults.nl

EDE
Oude Kerk
5 mei
Bevrijdingsconcert
Christelijk Mannenkoor Ede
o.l.v. Jan Hendrik van Schothorst
Orgel: Harm Hoeve
Trompet: Maurice en Janita v. Dijk
Aanvang 19.30 uur
Programma's 1 euro

T.h. een ruime 7 pers. stacar. op camp. de Wolfskuylen in Gees (Dr).
Zwembad en recreateam.
Prachtig fietsgebied.
Tel. 0341561699 / 0649220348.

Midden in de Betuwe (Geldermalsen) te huur: onze 2/1 kapwoning voor max. 4 pers.
Week 29/30/31/33/34. € 650,- per 2 weken. Tel. 06-40040642.

Extra zitplaatsen in auto nodig?
Inklapbare kinderachterbank
Past in elke station-uitvoering
Verzending is mogelijk.
info@kinderachterbank.nl

Te huur op Camping de Beukenhof (Dr): stacaravans en chalets voor 4, 6 en 10 pers. Tel. 0528-331246.
www.campingdebeukenhof.com
Ook gevraagd pabo studenten die recreawerk willen doen op de camping.

Voor een zorgzame begeleiding

KOSTER
Begrafenisonderneming
Barneveld,
Scherpenzeel e.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 0555
Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel
Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

Te huur woonruimte Kootwijkerbroek. Voorkeur dame.
Telnr. 06-54398804.

Te huur in **Gouda:** mooie kamer voor werkend meisje of 2 PABO studentes, tel. 06-43295134.

Goedeboeken
nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl

Begrafenisonderneming
De Kloe

Delkant 8 | 5311 CJ Gameren
Tel. 0418 - 56 21 74
www.begrafenisondernemingdekloe.nl

Vakantie in de Pfalz?
Twee ruime vakantiewoningen beschikbaar in de overweldigende natuur van het Nordpfalzerbergland: uitgestrekte wandel- en fietspaden in de directe omgeving, historische plaatsen als Heidelberg, Trier, Worms en Frankenthal op dagtocht afstand.
Rust, natuur en cultuur. Meer informatie:
fam. Moussault, www.beth-etham.de
of onder tel.nr. 0049-6385-92 555 77 (Nederlandstalig)

Vakantie Oostenrijk:
Te huur: luxe Chalet en Appartementen 2-9 pers., in omg. Saalbach-Hinterglemm / Zell am See,
Info: 0180-322181 / 06-51166845

BOEKEN EN MUZIEK
VAN DER BOOM
Voorstraat 41 - 3245 BG Sommelsdijk
Tel. (0187) 48 26 14 - Fax (0187) 48 45 20
www.boekhandelvanderboom.nl

Te huur in **Garderen:** mooie ruime **vakantiebungalow**, grenzend aan het bos.
V.a.g.v., 10 pers., wifi aanwezig,
www.bungalowingarderen.nl
Voor info: 0180-313155
of 06-38204213.

Ambtskleding
Herenkleding
Trouwkostuums

ES Vakanties
Vakanties in eigen sfeer

Voordelig met het hele gezin in eigen sfeer naar zon, water en bergen?
Voor € 495,- all-in per week staat uw **stacaravan in Oostenrijk** klaar.
Nederlandstalige kerkdiensten en animatieteam voor jong en oud.
Info: www.es-vakanties.nl
of 055 3030083.

Vakantiewoning "Haus Irmgard"
Gelegen op de Hunsrück (Duitsland) ± 25 km vanaf de moezel en ± 25 km vanaf de Rijn.
25 slaappleatsen, onderverdeeld in div. appartementen.
www.hausirmgard.nl
0049-67653799946

Geerts
herenkleding
Dorpsstraat 229,
3925 KC Scherpenzeel
tel. (033) 277 88 99
www.geertsherenkleding.nl

Wilt u nog een 'steentje'
bijdragen in Opheusden?

Het eenzijdige Godswerk Ds. J. Karens

Prekenbundel (8 preken)

Geb. 191 blz.
€ 14,90

(laatste exemplaren)

(excl. verzendkosten)

De opbrengst van dit boek is bestemd
voor de nieuwbouw van het kerkgebouw van
de Gereformeerde Gemeente te Opheusden

Te bestellen bij:

A.J. Karens - Zijlstrastraat 1 - 4043 GL Opheusden
Tel. (0488) 44 20 31 - info@karens.nl

Begrafenisonderneming STAM

Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatisch Psycholoog

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

Psychologenpraktijk
Brouwer

- Onderzoek
- Advies
- Begeleiding
- Behandeling

Hulpverlening aan kinderen, jongeren en volwassenen

Bij o.a.: ADHD · angst · burn-out ·
depressie · faalangst · fobie ·
gedragsproblemen · identiteitspro-
blemen · lichamelijke spannings-
klachten · negatief zelfbeeld ·
onzekerheid · opvoedingsproble-
men · paniek · piekeren · PDD-
NOS · relatieproblemen · slaap-
problemen · somberheid · span-
ning · stress · syndroom van
Asperger.

Voor verdere informatie en aanmelding:

T 0180 - 42 69 55
E info@psychbrouwer.nl
I www.psychbrouwer.nl

Vestigingen in Ridderkerk, Barneveld en Meteren

Begrafenisonderneming

De Jongh

H. de Jongh
P.H. van der Leer
D.D.E. Mellieste

*Voor een waardige en stijlvolle
verzorging van alleen begravenissen.*

Wij zijn dag en nacht persoonlijk bereikbaar.

Hardinxveld-Giessendam **0184 - 611154**
Waardenburg **0418 - 652039**
Werkendam **0183 - 701017**
Papendrecht **078 - 8200399**

www.begrafenisondernemingdejongh.nl

ONESIFORUS NEDERLANDSE STICHTING VOOR CHRISTELIJKE HANDREIKING

De doelstelling van de interkerkelijke stichting is het
verlenen van geldelijke steun aan, met name vanwege
gemoedsbezwaren, in financiële moeilijkheden
geraakte personen, gezinnen e.a.

Voor aanvragen en informatie:
Onesiforus, p/a Weegje 2, 3295 CT 's-Gravendeel.

**Alle hulpaanvragen worden door een commissie
getoetst en besproken met de diaconie.**

Om haar doel te realiseren is de stichting afhankelijk
van giften, collecten en legaten.
U kunt uw bijdrage storten op:
NL36 RABO 0354 2210 00 of NL76 INGB 0004 1778 00
t.n.v. penningmeester "Onesiforus" te Stavenisse.

Bestuur:	Comité van aanbeveling:	Adviescommissie:
dr. W.J. op 't Hof (voorz.), W.A. Barth (secr.), C. Vos (penn.), ds. A. den Hartog, G. Hop, J.B. Phillibert.	ds. D. Heemskerck ds. T. Klook ds. J. Roos	mr. drs. S. Visser F. Bouman D.C. van der Ploeg

HARKES Begravenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

ROEMEENSE PANFLUITEN BLOKFLUITEN EN MUZIEKSTANDAARDS

R. Mulder - Staphorst
06-12610628 of 0522-474256

www.muldermuziekinstrumenten.nl

**Te huur van 11 - 25 juli 2015:
Vakantievilla in Zuid-Frankrijk
met privézwembad. Voor meer
informatie: www.surlacolline.nl
of tel.nr. 06-28803081.**

Reformatische
Psychologenpraktijk
Nederland

**Wij bieden identiteit bewuste hulp aan
kinderen, jongeren en volwassenen met o.a.:**
Relatieproblemen, Opvoedingsvragen,
Gedragsproblemen, Traumatische ervaring(en),
Gezinsproblemen, Persoonlijke problematiek
(zoals Depressie, Angst, Identiteitsvragen),
Arbeidsproblemen, Autisme Spectrum Stoornis

Plantageweg 5, 2951 GN Alblasserdam
078 - 69 32 808 of info@rp nederland.nl
Bezoek onze website voor meer informatie,
de tarieven en aanmelding.
www.rpnederland.nl

Identiteitsbewust · Persoonlijk · Vertrouwend · Doelgericht

De Saambinder Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:
ds. G.J. van Aalst

**Bijdragen van medewerkers en boeken
ter recensie aan:**

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur: ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

**Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk)
en berichten aan:**

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl
Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór
de datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.

**Opgaven kerkdiensten
en beroepingswerk aan:**

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk
donderdag** vóór de week van
verschijning aangeleverd te zijn.
Rouwadvertenties **uiterlijk
maandagmorgen 9 uur**.

Advertenties € 1,15 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De
Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 13,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 26,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres

Noord-Amerika:

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijk-
heid betreffende de inhoud van de advertenties
en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

in- en verkoop
THEOLOGISCHE BOEKEN
www.boekhandeldersprille.nl

Boekhandel en antiquariaat Versprille

Noordweg 11 Krabbendijke.
 0113-502004. Maandag gesloten

E. Treur
 Kroostweg 22
 3704 ED Zeist
 Telefoon 030 - 6924258
 Mobiel: 06 - 57315689
www.begrafenisondernemingtreur.nl
info@begrafenisondernemingtreur.nl

Begrafenisonderneming Treur

Wij verzorgen alleen begravenissen

begrafenisverzorging
Den Hollander

Begravenissen in Den Haag, Westland, Gouda, Rotterdam, Vlaardingen en omstreken.
 Wij verzorgen alleen begravenissen.

Dag en nacht bereikbaar.

P.N. den Hollander
 T. den Hollander
 Tel. 010 - 4600509
www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

Vertrouwd verzorgd!

Reformatorisch woonzorgcentrum met 24-uurs verzorging? Huize Spoorzicht Rhenen. Daar voelt u zich thuis dankzij de huiselijke sfeer, persoonlijke verzorging en een eigen team verzorgenden.

Er is een afwisselende daginvulling die zoveel mogelijk is afgestemd op de persoonlijke wensen van bewoners. Heeft u belangstelling? Bel voor vrijblijvende informatie 0317 683 499.

Cuneraweg 170-172 • 3911 RR Rhenen
 0317 683 499 • info@huizespoorzicht.nl
www.huizespoorzicht.nl

Ook voor dagopvang!

Huize Spoorzicht
 Woonzorgcentrum Rhenen
 Van huis uit vertrouwd

Bewaard en Vermaand

19,95

125 jaar Gereformeerde Gemeente Westzaan

Daarnaast wordt uitgebreid aandacht besteed aan de twee voormalige afdelingen, De Rijp en Zaandam, welke beiden zijn opgeheven.
 Geb. 445 blz., € 19,95 ex. verzendkosten.
 Bestellen: J. Tanger, jtanger@kliksafe.nl, 075-6288823
 IBAN NL72 RABO 0370101871

De opbrengst is voor de renovatie van zowel het monumentale kerkgebouw als de kosterswoning.

Agathos

- Nette **hulp** bij het **huishouden** voor vader?
- Beter omgaan met uw zoon met **autisme**?
- Weer een **gezellige gezinsmaaltijd**?
- Hulp bij het **douchen** voor uw moeder door een bekwame verzorgende?
- **Mantelzorg** ondersteuning?

Agathos is een reformatorische organisatie en biedt zorg en hulp aan iedereen die dat nodig heeft.

(010) 26 40 777
www.agathos-thuiszorg.nl

Agathos is onderdeel van Lelie zorggroep (leliezorggroep.nl).

ZOEK DE VERSCHILLEN

Deze meiden lijken op elkaar maar zijn wel uniek. Wat gaat er in hun hoofden om? Hoe leren zij hun dromen kennen en vinden zij richting voor het leven? Bij onze christelijke lerarenopleidingen word je niet alleen een goede vakdocent, maar krijg je ook handvatten voor pedagogisch handelen. Zodat je leerlingen écht bereikt.

Opleiding Leraar voortgezet onderwijs
 Duits, Economie, Engels, Geschiedenis, Nederlands of Wiskunde

Open avond: 21 mei
www.driestar-hogeschool.nl

Driestar hogeschool
 Driestar educatief